

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya per la Fundació Cipriano Garcia.

Fets

El 16 de maig de 2022, la Fundació Cipriano Garcia va presentar al·legacions a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legació: malgrat el reconeixement formal explícit de les entitats memorials que es fa en l'avantprojecte, trobem a faltar més concreció i capacitat d'incidència respecte del nostre paper i la nostra funció. A diferència de les universitats i centres de recerca, no es reconeix a les entitats memorials la possibilitat de signar acords de col·laboració amb l'administració per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria democràtica. I, malgrat que es reconeix el dret de les entitats memorials a ser declarades d'interès públic, no se'ls acaba de reconèixer la seva tasca de suplència de polítiques públiques i tampoc es garanteix els recursos ni la infraestructura necessària per al seu funcionament, limitant-se el text a enunciar "mesures de suport i ajut d'acord amb les disponibilitats pressupostàries".

Resposta: s'accepta l'observació. L'article 33.4 queda redactat de la manera següent:

"4. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar acords de col·laboració institucional amb les universitats, els centres de recerca i les entitats memorialistes per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria democràtica de Catalunya".

Pel que fa a les mesures de suport, no és possible concretar-los en la norma que es proposa atès que, tal com s'indica en el mateix Avantprojecte de llei, depèn dels recursos econòmics de què es disposi en cada moment, els quals depenen del que disposi la norma reguladora dels pressupostos corresponents. Cal tenir en compte que les subvencions es regulen per la seva normativa específica, que estableix el procediment per aprovar les bases reguladores i les convocatòries corresponents.

2. Al·legació: Sobre la consideració de víctima, el text especifica que s'escau als ciutadans i les ciutadanes de Catalunya, però, durant la guerra civil i la dictadura, és obvi que també va haver-hi víctimes que no disposaven de la condició jurídica de ciutadà de Catalunya. La llei hauria de referir-se en general a les "persones", amb independència de la seva condició jurídica-administrativa.

Resposta: no es comparteix l'observació. L'article 14.1 no limita la condició de víctima als ciutadans de Catalunya. Diu que es consideren víctimes "les persones que, en el territori de Catalunya, hagin sofert danys, individualment o col·lectivament, incloses lesions físiques o mentals, sofriment emocional, pèrdues econòmiques o menyscabament substancials dels seus drets fonamentals, com a conseqüència d'accions o omissions que constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals de drets humans o una violació greu del dret internacional humanitari en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:27

Pàgina 1 de 7

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

la Guerra Civil". Per tant, inclou persones que no siguin ciutadanes de Catalunya que van patir danys en aquest territori.

3. Al·legació: En una classificació de víctimes que pretén ser molt detallada i que sovint remet a un concepte passiu en un context bèl·lic o de violència generalitzada, trobem a faltar menció específica de les persones que van patir tortures; d'aquelles persones i organitzacions que, en general, no es consideren víctimes sinó represaliades per la seva activitat de lluita i reivindicació dels drets i llibertats democràtiques, socials i nacionals; i, molt específicament, d'aquelles persones treballadores que, al marge de les que van ser depurades de la funció pública o de determinats col·lectius professionals, van ser acomiadades o van patir discriminació i repressió laboral per la seva activitat política o sindical.

Resposta: no es comparteix l'observació. L'article 14.1 fa referència a les persones que van patir tortures, ja que dit precepte fa referència a "persones que van patir danys, personals o morals, incloent-hi lesions físiques o mentals, patiment emocional, o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals i llibertats públiques, com a conseqüència de la violència i la repressió dutes a terme [...]". També es fa referència a les persones que van ser depurades professionalment, ja que es fa referència a "danys, personals o morals, a nivell individual o de manera col·lectiva, incloent-hi lesions físiques o mentals, patiment emocional, privacions de béns, pèrdues financeres, o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals i llibertats públiques". L'article 14.4 fa referència expressa a "les persones que van patir qualsevol tipus de privació de llibertat, escarni, tortura o treballs forçats per la seva oposició a la dictadura franquista" i "les persones que van ser depurades o represaliades professionalment per haver exercit càrrecs i ocupacions públiques durant la Segona República o per motius ideològics".

Cal tenir en compte que la definició de víctima que consta en l'Avantprojecte de llei es correspon amb l'establerta en la Declaració sobre els principis fonamentals de justícia per a les víctimes de delictes i de l'abús de poder (A/RES/40/34, 1985), aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el novembre de 1985; i en la Resolució 60/147, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides, de 16 de desembre de 2005.

És necessari que la definició establerta en l'Avantprojecte de llei sigui coherent amb el dret internacional vigent, per tal d'assegurar que es respecti i es doni compliment a la normativa sobre drets humans i al dret internacional humanitari, que totes les víctimes rebin la protecció que els proporciona la normativa esmentada, i que totes les víctimes tinguin el mateix nivell de protecció.

La mateixa definició consta en altres lleis de memòria democràtica, com ara la Ley 2/2017, de 28 de marzo, de Memoria Histórica y Democrática de Andalucía, i la Ley 14/2017, de 10 de noviembre, de memoria democrática y para la convivencia de la Comunidad Valenciana.

4. Al·legació: sotmetem a reflexió la possibilitat de descartar en el text l'expressió "dret a la veritat" i substituir-la per una altra formulació, com ara la de "dret a la memòria democràtica". Creiem, així mateix, que aquest concepte contribuiria a un major equilibri d'un text legislatiu que, tal com està plantejat en l'avantprojecte, és prolífic i exhaustiu en matèria de víctimes (no tant de victimaris) però deixa de banda la noció menys passiva o

2

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:27

Pàgina 2 de 7

1143

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

victimista de represaliats i, en definitiva, podria recollir molt millor la noció de memòria democràtica com a dret del conjunt de la ciutadania.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. Cal tenir en compte que els principis de veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició són principis de dret internacional adoptats per l'ONU, definits i regulats, tal com s'indica en l'exposició de motius de l'Avantprojecte, en el Conjunt de principis actualitzat per a la protecció i la promoció dels drets humans mitjançant la lluita contra la impunitat (en què s'identifiquen com a obligacions dels estats garantir els drets a la veritat, a la justícia, i a la reparació, i l'adopció de garanties de no repetició) i els Principis i directrius bàsics sobre el dret de les víctimes de violacions manifestes de les normes internacionals de drets humans i de violacions greus del dret internacional humanitari a interposar recursos i obtenir reparacions (Resolució 60/147, de 16 de desembre de 2005, de l'Assemblea General de les Nacions Unides). A aquests principis cal sumar el concepte de "processos de memòria", emprat des del 2020.

Per tal que l'Avantprojecte de llei sigui coherent amb el dret internacional vigent, és necessari que els conceptes que s'hi empen es corresponguin tant en el terme emprat com en la definició d'aquest amb els definits a nivell internacional.

5. Al·legació: apel·lar a la "garantia de no repetició" és un objectiu polític plausible que, tanmateix, no és propi d'un text jurídic, sinó l'expressió d'un pura retòrica moral sobrer en una disposició legal. No depèn de la llei que en l'esdevenidor polític puguin repetir-se, per exemple, règims polítics d'infausta memòria.

Resposta: no es comparteix l'observació. Tal com s'ha indicat, el concepte de "garanties de no repetició" és un principi de dret internacional que està clarament definit en el Conjunt de principis actualitzat per a la protecció i la promoció dels drets humans mitjançant la lluita contra la impunitat. Prova que aquest principi no és mera retòrica és, per exemple, l'existència en el si de les Nacions Unides de la figura del relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, en els informes del qual es supervisa que es doni compliment als principis esmentats.

6. Al·legació: D'acord amb el que s'ha expressat fins ara, considerem que no s'escau la creació de cap comissió de la veritat amb l'objectiu explícit de fixar una veritat unívoca o un relat històric oficial en el termini d'un període normativament establert de cinc anys. Si aquesta és la intenció declarada de la creació del que a l'avantprojecte de llei s'anomena "comissió de memòria democràtica", creiem que no es té prou present la diferència de moment o perspectiva temporal del cas de Catalunya i Espanya en relació amb el d'altres països en els què, tot just sortint d'un procés recent de dictadura o conflicte armat, sí han tingut o tenen sentit les comissions de la veritat. Així mateix, sembla que en aquest cas s'ignori o es menystingui tot el coneixement acadèmic, la recerca històrica i el treball memorial acumulat al nostre país després de més de quaranta anys de la fi de la dictadura i de més de vuitanta de la guerra civil.

Només en el cas que aquesta comissió de memòria democràtica tingués un caràcter assessor renovat (i alhora substitutori) de la comissió d'experts o assessora del Memorial Democràtic podria tenir sentit la seva creació, sempre que se'n garanteixi la seva designació i funcionament democràtic i transparent. En tot cas, el que es defineix en el text com a "comissió independent, amb funcions consultives i d'assessorament", composta "per un

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

màxim de nou persones membres, nomenades pel Parlament de Catalunya entre professionals dels àmbits del dret, la història, l'antropologia, la politologia, la filosofia, la psicologia, l'arxivística i la gestió de documents i altres disciplines científiques", no pot suplir en cap cas, i encara menys amb un límit temporal de cinc anys, la ingent tasca de recerca i investigació històrica, acadèmica i memorial realitzada des de fa dècades. Això és un fet per molt que la llei proclami "el suport" del departament de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i prometi "els recursos i el finançament suficients per assolir els seus objectius".

Resposta: s'accepta l'observació i se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica. El relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, Pablo de Greiff, en l'informe de 22 de juliol de 2014, posa de manifest la necessitat que Espanya:

- D'una banda, es doti d'informació oficial sobre els fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista (com ara el nombre de víctimes, el recurs als treballs forçats, les diferents formes de repressió, la responsabilitat de les empreses privades per la seva participació o complicitat en la violació de drets humans...).
- D'altra banda, es doti d'un mecanisme oficial per a l'esclarament de la veritat, per tal d' "oficialitzar la veritat" i resoldre el problema de l'excessiva fragmentació que caracteritza la construcció de la memòria democràtica a Espanya. Cal centralitzar i analitzar la informació de què es disposa sobre els fets esdevinguts, i fer el reconeixement oficial de dits fets.

El relator considera que el reconeixement dels fets i la responsabilitat i la presentació de disculpes oficials no poden ser un reconeixement genèric, sinó que ha de ser individualitzat, i que té un valor fonamental.

La creació, mitjançant l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica, de la Comissió de Memòria Democràtica tenia per objecte donar compliment, en l'àmbit de Catalunya, a les recomanacions del relator especial de les Nacions Unides, així com a les STC 83/2020 i 139/2020, respecte les funcions d'aquest tipus de comissions. No obstant això, atesa l'al·legació formulada, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica.

7. Al·legació: De fet, la mateixa creació i designació per part del Parlament de Catalunya de la comissió de memòria democràtica, tal i com està plantejada a l'avantprojecte de llei, pot col·lidir o entrar en contradicció amb les funcions, competències i funcionament d'altres ens ja existents. És el cas del mateix Memorial Democràtic, institució pionera a Catalunya i creada el 2007 en bona mesura per la reivindicació d'entitats com l'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme, que ara justament fa 20 anys va elaborar el manifest del Liceu per un Memorial Democràtic. En aquest avantprojecte de llei, al Memorial no se'l dota ni dels recursos ni de la mateixa independència (entesa com a dependència del Parlament i no del Govern) ni de les competències que sí es prometen o s'assignen a d'altres ens. Ens preocupa, doncs, que la necessària refosa i actualització de la legislació en matèria de memòria democràtica d'aquest avantprojecte buidi de contingut i redueixi encara més l'autonomia,

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

eines i recursos del Memorial Democràtic, únic ens que té un òrgan participatiu obert a les entitats memorials. El cert és que l'arquitectura institucional i de polítiques públiques sobre memòria democràtica que es prefigura en aquest avantprojecte de llei és, a voltes, ambigua o confusa i, en qualsevol cas, en cap cas simplifica, sinó tot el contrari, l'arquitectura institucional i memorial, per altra banda insuficient, existent en l'actualitat.

Resposta: no es comparteix l'observació. L'estructura organitzativa reflectida en l'Avantprojecte és la mateixa que existeix actualment i les funcions assignades al Memorial Democràtic no s'han modificat.

8. Al·legació: Des de la mateixa exposició de motius -excessivament llarga i que es podria formular de manera més concisa, atès que no es tracta de convertir-la en una síntesi històrica- i al llarg de tot l'articulat de l'avantprojecte de llei s'indica que el període comprès d'atenció, treball, estudi i divulgació memorial va des de la proclamació de la II República fins a la constitució del primer Govern de la Generalitat restaurada fruit d'unes eleccions catalanes democràtiques a l'any 1980. És, de fet, el mateix que ja va establir el 2007 la pionera llei del Memorial Democràtic. Malgrat la reiteració d'aquesta periodització al llarg de tot el text, en la pràctica es presta molta més atenció, tant en l'exposició de motius com en l'articulat, als subperíodes de la República, la guerra civil i la primera postguerra, explícitament fins a la dècada de 1950.

Això deixa massa fora de focus i sense prou atenció gairebé la meitat del període teòricament considerat: les dues darreres dècades de la dictadura franquista i el període de la transició democràtica. Creiem que no és innocent o, en tot cas, no és irrelevant. Perquè si bé es correspon amb lògica a la visió victimista, guerracivilista i republicana (però al mateix temps classista) de la llei, en canvi oblida o margina la importància que van tenir, a partir dels anys 50, fenòmens socials com la immigració, l'antifranquisme o el catalanisme popular i els moviments sociopolítics de lluita per la democràcia, on justament va jugar un paper central el moviment obrer, al costat del moviment veïnal, del moviment estudiantil, del cristianisme progressista, del feminisme i de l'esquerra i el catalanisme polític en general.

En alguns apartats del text s'esmenta els diferents col·lectius i víctimes en què es va centrar de manera més cruenta la repressió franquista, ja fossin militars, persones assassinades, exiliades, deportades, o amb motiu de la seva condició de guerrillers, resistents al nazisme, infants desapareguts, de la seva orientació sexual o de gènere, la seva pertinença a la maçoneria o filiació política, sindical, cultural o religiosa. Però la classe treballadora i el món obrer com a tal no queda prou reconegut, amb una única referència tangencial en tot el text a la "discriminació laboral" de les dones i cap menció als nombrosos treballadors i treballadores acomiadats o represaliats per la seva activitat sociopolítica o sindical i, en no pocs casos, jutjats pel Tribunal de Orden Público (TOP).

Malgrat es pugui entendre que s'engloba el col·lectiu obrer i sindical en la resistència política general a la dictadura, la realitat és que no s'esmenten mai, o en molt poques ocasions (i no sempre amb una connotació positiva), vocables com sindicats, lluita obrera, treballs forçats, vaga, drets laborals o de cotització o qualsevol altre que tingui a veure amb el món del treball. Aquesta absència en el conjunt del text articulat o al mateix preàmbul hauria de ser corregida. Si bé no podem catalogar totes les actuacions de repressió del franquisme de la mateixa manera, i en aquest sentit tenen màxima

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

prioritat totes les mesures relacionades amb les fosses dels milers d'assassinats i el llistat de represaliats durant la guerra i la immediata postguerra -per això requereixen d'un apartat específic d'actuació i reconeixement-, també és molt important tot allò relacionat amb el cens de persones que van ser detingudes per la seva oposició a la dictadura. Això ens permetria dignificar la seva memòria i poder fer justícia i rescabalar persones encara vives de drets tant elementals com el d'una pensió digna d'acord amb els anys cotitzats, inclosos aquells que se'ls va negar fruit de represàlies empresarials.

Justament en el darrer període del franquisme i durant la transició no es pot oblidar o amagar que un dels principals focus de la resistència a la dictadura i de lluita democràtica va ser el moviment obrer organitzat en sindicats clandestins o infiltrat al sindicat vertical i molt actiu, també, en nombrosos barris a través del moviment veïnal. És per això que creiem que la lluita sindical i veïnal hauria de tenir més visibilitat al text, com a garantia de que els organismes públics i les polítiques públiques de memòria li presten atenció i destinen recursos econòmics per estudiar-los. A banda del cens de víctimes, caldria considerar l'elaboració d'un cens de represaliats que en algun moment van ser detinguts, empresonats o acomiadats i en què es faci constar no només el nom i altres dades de filiació, sinó també la seva condició política i sindical i les causes de la seva detenció. De la mateixa manera, caldria atorgar la consideració de represaliades a les persones treballadores que van ser acomiadades per raons sindicals o polítiques i, en el cas de les que encara sobreviuen, establir que els períodes de no cotització per raó de represàlies laborals els fossin reconeguts com a cotitzats a efectes de pensions.

Resposta: s'accepta l'observació. L'article 16.1, relatiu als actes de reconeixement i homenatge, queda redactat de la manera següent:

"1. La Generalitat promou mesures de reconeixement i homenatge a les víctimes reconegudes d'acord amb aquesta llei. Així mateix, promou mesures de reconeixement i homenatge als moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista; al cristianisme compromès amb la democràcia; al catalanisme popular i polític; a l'activisme pels drets lingüístics i culturals; als col·lectius i les organitzacions polítiques i sindicals, les entitats cíviques i culturals, i altres persones, tant físiques com jurídiques, que es van distingir en la defensa de la legalitat democràtica republicana durant la Guerra Civil i dels valors i les llibertats democràtics durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia".

En concordança amb això, per tal que es puguin dur a terme estudis en aquest àmbit, a la disposició addicional relativa als tractaments de dades personals, s'afegeix una referència expressa als col·lectius de persones que durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia es van distingir en la defensa dels drets i les llibertats democràtics (membres dels moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista; del cristianisme compromès amb la democràcia; del catalanisme popular i polític; o activistes pels drets lingüístics i culturals).

Cal palesar que al llarg de l'Avantprojecte de llei es fa referència en dotze ocasions als treballs forçats, als quals es destina específicament un article, el 21. Així mateix, s'esmenten una vintena de vegades a les lluites pels drets i les llibertats (com ara a l'article 61, que fa menció expressa a la resistència i les lluites obreres, veïnals i culturals contra la dictadura franquista de les organitzacions sindicals, cíviques, polítiques i religioses). També es fa referència una desena de vegades a la depuració de treballadors (com ara la menció a

6

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:27

Pàgina 6 de 7

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

l'article 14.4 a les persones que van ser depurades o represaliades professionalment per haver exercit càrrecs i ocupacions públics durant la Segona República o per motius ideològics, i la disposició addicional primera, que permetrà l'estudi d'aquest fenomen).

Pel que fa a la creació d'un cens de persones represaliades, cal tenir en compte que el Cens de víctimes inclou tot tipus de víctimes i, per tant, també inclou les persones represaliades per les seves opcions ideològiques.

Cal tenir en compte que la matèria de Seguretat Social és competència estatal, pel que queda fora de l'objecte de l'Avantprojecte de llei objecte d'estudi.

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

7

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:27

Pàgina 7 de 7

1148

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya #ID: 25221967
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica

Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria

Data de registre: 04/01/2023 10:01:58 **Núm. de registre:** 9067/3107/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 10:02:00

Detall

Senyors, senyores,

Us trameto, adjunta, la nota de resposta a les al·legacions que va formular durant el tràmit d'audiència a les entitats interessades corresponent a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Trobareu la darrera versió de l'Avantprojecte esmentat, així com les memòries que l'acompanyen, a l'enllaç següent, sota l'epígraf Fase de sol·licitud de dictàmens:
<https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/Organitzacio-i-normativa/normativa/normativa-en-tramit/jus/en-tramit/normativa-en-tramit-md>.

Atentament,

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:12

Pàgina 1 de 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Nota de resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya per l'Associació Ateneu Memòria Popular

Fets

El 17 de maig de 2022 l'Associació Ateneu Memòria Popular va formular al·legacions a l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legació: Celebrem que l'àmbit temporal de la Llei s'allargui, al menys, fins a una part de la transició (1980). És necessari, però, que el contingut del text legislatiu sigui coherent, i es refereixi de forma efectiva també al darrer període del franquisme i la transició. En l'actual redacta gairebé no es fa referència a les lluites i represàlies dels anys 60 als 80.

Resposta: l'àmbit temporal de l'Avantprojecte coincideix amb l'establert en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, la qual estableix que "el Memorial Democràtic se centra en l'etapa 1931-1980, és a dir, des de la proclamació de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". L'Avantprojecte de Llei no presenta cap novetat en aquest aspecte.

Tal com s'indica en l'article 1.2, formen part de la memòria democràtica els esdeveniments, les accions, les actuacions i les actituds de lluita en favor de les llibertats, del progrés i la justícia socials, de la llengua i la cultura catalanes i dels drets nacionals dutes a terme per col·lectius, organitzacions polítiques i sindicals, entitats i associacions cíviques i culturals, i altres persones físiques i jurídiques, que van tenir lloc en el període històric que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, sens perjudici que, per mitjà de les actuacions per divulgar i commemorar la memòria democràtica, s'hi incloguin tradicions democràtiques anteriors i posteriors. Així doncs, s'hi inclouen tots els fets que van tenir lloc durant el període 1931-1980, sense que es faci prevaldre el període anterior a 1960 respecte al posterior.

Pel que fa a la referència a la lluita en favor de la democràcia i dels drets les llibertats i contra la dictadura franquista, dita referència apareix una vintena de vegades en l'Avantprojecte de Llei.

2. Al·legació: És indispensable considerar com a principi rector de la Llei la integritat dels drets reconeguts i la centralitat de les víctimes, persones represaliades i entitats memorialistes i la seva participació efectiva.

Resposta: s'accepta l'observació. Per remarcar aquest aspecte:

- L'article 2.3 queda redactat de la manera següent:

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 1 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"3: L'Administració de la Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per fer efectius, de manera integral:".

- L'article 15.4 queda redactat de la manera següent:

"4. En les actuacions per identificar i reconèixer la condició de víctima, per adoptar mesures de reparació, i en la resta d'actuacions dutes a terme per desenvolupar les polítiques públiques de memòria democràtica, han de tenir un paper preponderant les persones i els col·lectius següents:"

3. Al·legació: La Comissió de Memòria Democràtica no ha de ser un òrgan consultiu més, seria absolutament innecessari. Si es configura com a una mena de comissió de la veritat cal que tingui per objecte el reconeixement institucional de la vulneració de drets fonamentals i la repressió, en cap cas ha de tenir per finalitat establir un "relat oficial". Ha de treballar, de forma independent, per recollir tota la recerca ja feta fins ara per acadèmia, historiadors, administracions locals, etc. Ha de posar les víctimes i represaliades al centre, donar-los veu amb un enfocament de gènere i interseccional. És una comissió de la veritat que arriba tard i, tal i com està configurada, no servirà per cap procés de reconeixement de responsabilitats per part dels perpetradors per tant, ha de servir pel reconeixement institucional i recollida de testimonis de víctimes i represaliades.

Resposta: s'accepta l'observació i se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica. El relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, Pablo de Greiff, en l'informe de 22 de juliol de 2014, posa de manifest la necessitat que Espanya:

- D'una banda, es doti d'informació oficial sobre els fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista (com ara el nombre de víctimes, el recurs als treballs forçats, les diferents formes de repressió, la responsabilitat de les empreses privades per la seva participació o complicitat en la violació de drets humans...).

- D'altra banda, es doti d'un mecanisme oficial per a l'esclariment de la veritat, per tal d'"oficialitzar la veritat" i resoldre el problema de l'excessiva fragmentació que caracteritza la construcció de la memòria democràtica a Espanya. Cal centralitzar i analitzar la informació de què es disposa sobre els fets esdevinguts, i fer el reconeixement oficial de dits fets.

El relator considera que el reconeixement dels fets i la responsabilitat i la presentació de disculpes oficials no poden ser un reconeixement genèric, sinó que ha de ser individualitzat, i que té un valor fonamental.

La creació, mitjançant l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica, de la Comissió de Memòria Democràtica tenia per objecte donar compliment, en l'àmbit de Catalunya, a les recomanacions del relator especial de les Nacions Unides, així com a les STC 83/2020 i 139/2020, respecte les funcions d'aquest tipus de comissions. No obstant això, atesa la manca de suport a la creació d'aquesta comissió per part de la ciutadania, posada de manifest en diverses de les al·legacions formulades en el tràmit d'audiència i d'informació pública, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica.

2

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 2 de 28

1151

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

4. Al·legació: Aquest avantprojecte, en cap cas suposa una garantia efectiva del dret a la justícia. Tot aquest apartat suposa, en gran mesura, un exercici retòric per una qüestió evident de manca de competències i de realitat del sistema judicial espanyol. Si realment es volen adoptar, des de Catalunya, polítiques per garantir el dret a la justícia, es proposa la creació d'una oficina d'informació i assistència a les víctimes i represaliades del franquisme i la transició. Ha de proporcionar assistència a les víctimes que reconeix la pròpia llei, amb acompanyament jurídic i psicosocial per proporcionar informació i fomentar que, qui ho vulgui, pugui denunciar els crims de lesa humanitat i les vulneracions de drets fonamentals. Només així es pot propiciar, des de Catalunya, el dret a la justícia negat durant dècades.

Resposta: es comparteix l'observació. Tal com indica l'Associació, la manca de competències de la Generalitat de Catalunya determina la redacció de l'Avantprojecte en aquest aspecte. El servei que es proposa crear ja es preveu en l'Avantprojecte de llei. Tal com s'indica en l'article 9.3 de l'Avantprojecte, relatiu al foment del dret a la justícia, la Generalitat ha de facilitar a les persones interessades informació, ajuda i assistència perquè puguin exercir el dret a la justícia i ha de fer difusió de les actuacions realitzades. Tal com s'indica en la memòria d'impacte que acompanya l'Avantprojecte de llei, el servei es prestarà mitjançant el Servei d'Orientació Jurídica ja existent, de manera que no es crearà una nova estructura administrativa a aquest efecte, sinó que s'emprarà l'estructura ja existent. Val a dir que no es comparteix l'opinió de l'Associació, que considera que l'oficina d'informació i assistència servirà per "garantir el dret a la justícia" de les víctimes, atès que un servei d'assessorament no pot garantir el resultat satisfactori del procés.

5. Al·legació: La reparació i reconeixement dels efectes dels Tribunals és absolutament insuficient. Es preveu únicament pels represaliats per tribunals catalans, excloent, així, gran part de les persones represaliades per altres tribunals com el TOP o persones que van ser jutjades en altres ciutats fora de Catalunya.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que el contingut d'aquesta excedeix de l'àmbit competencial que abasta l'Avantprojecte de llei estudiat. Aquest aspecte ha estat objecte de regulació per la Llei (estatal) 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica.

6. Al·legació: La definició de víctima segueix sent insuficient. En primer lloc, caldria parlar de persones represaliades, no només víctimes. Tot i que incorpora nous grups i amplia la definició, segueix tenint mancances que cal esmenar.

Resposta: no s'accepta l'observació. La definició que consta en l'Avantprojecte de llei es correspon amb l'establerta en la Declaració sobre els principis fonamentals de justícia per a les víctimes de delictes i de l'abús de poder (A/RES/40/34, 1985), aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el novembre de 1985; i en la Resolució 60/147, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides, de 16 de desembre de 2005.

D'acord amb la definició establerta, es consideren víctimes "les persones que, en el territori de Catalunya, hagin sofert danys, individualment o col·lectivament, incloses lesions físiques o mentals, sofriment emocional, pèrdues econòmiques o menyscabament substancials dels seus drets fonamentals, com a conseqüència d'accions o omissions que

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals de drets humans o una violació greu del dret internacional humanitari en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". La definició, per tant, inclou no només les persones que van morir, sinó també les que van patir qualsevol tipus de dany, inclòs l'emocional, a causa de la repressió exercida contra elles. D'altra banda, no s'indiquen quines són les mancances que cal esmenar.

És necessari que la definició establerta en l'Avantprojecte de llei sigui coherent amb el dret internacional vigent, per tal d'assegurar que es respecti i es doni compliment a la normativa sobre drets humans i al dret internacional humanitari, que totes les víctimes rebin la protecció que els proporciona la normativa esmentada, i que no es creïn dues categories de víctimes amb diferents nivells de protecció.

7. Al·legació: És urgent i vital que es dugui a terme la identificació, recuperació i resignificació de les fosses. Tot i així, és indispensable la previsió d'un protocol d'acompanyament psicosocial a víctimes i familiars així com assegurar (actualment no ho fa) que tot el procés d'obertura de fosses anirà estretament lligat a la judicialització de les troballes, al tractar-se de proves de crims de lesa humanitat o crims de guerra que hauran de ser degudament documentats, comunicats i denunciats a la justícia.

Resposta: el que es proposa ja consta en l'Avantprojecte de llei. L'Avantprojecte de llei disposa de diverses previsions relatives a la comunicació a l'autoritat judicial dels indicis de Comissió d'il·lícits penals. En aquest sentit, trobem l'article 10¹, l'article 27.10², l'article 28.1³ i l'article 28.4⁴. Així mateix, pel que fa a l'acompanyament psicosocial, l'article 26.9 estableix que "Durant els procediments de recuperació, identificació i destinació final de les restes de persones desaparegudes, cal respectar en tot moment el dret a la intimitat, la dignitat, les conviccions religioses, filosòfiques o culturals i el dolor dels familiars, a qui s'ha de procurar l'acompanyament".

8. Al·legació: L'educació és un dels àmbits essencials on aquesta llei pot tenir un

¹ "La Generalitat ha de denunciar als Mossos d'Esquadra, la Fiscalia i l'autoritat judicial competent l'existència d'indis de comissió d'il·lícits penals que s'aprecin arran de la localització i identificació de restes de persones desaparegudes i de la realització de la resta d'investigacions a què fa referència aquesta llei".

² "La conducció i el trasllat de restes humanes com a conseqüència dels procediments de localització o per troballa casual s'han d'efectuar de conformitat amb l'establert en la normativa sobre policia sanitària mortuòria i s'han de comunicar prèviament al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, sens perjudici del que l'autoritat judicial pugui disposar".

³ "L'Administració de la Generalitat ha de comunicar a l'autoritat judicial competent les troballes de restes de persones desaparegudes".

⁴ "L'Administració de la Generalitat ha d'elaborar i difondre entre les forces i els cossos de seguretat, altres cossos competents en la inspecció i protecció del patrimoni cultural i el medi ambient, el personal de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments, la fiscalia i els òrgans judicials, un protocol d'actuació en cas de troballes de restes que puguin correspondre a les persones desaparegudes a què fa referència l'article 24".

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

impacte efectiu en polítiques de memòria. És indispensable que la memòria arribi a les aules i universitats com a garantia de no repetició, però l'actual redactat presenta encara clares deficiències per a poder fer-ho efectiu.

Resposta: es comparteix l'opinió que l'educació és essencial en aquest àmbit. Per aquest motiu, l'Avantprojecte ja inclou un article, el 35, per tal que s'inclogui el coneixement de la memòria democràtica en el currículum de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i l'educació permanent de les persones adultes; per dotar el professorat d'eines conceptuals i metodològiques adequades, i actualitzar científicament, didàctica i pedagògica el tractament escolar de la memòria democràtica; per impulsar el coneixement de la memòria democràtica als estudis universitaris i en la formació del personal al seu servei. Així mateix, s'estableixen mesures per incloure la memòria democràtica en les polítiques i els programes per a la pau i els drets humans que desenvolupi en els àmbits d'educació, justícia, cultura i cooperació, i en qualsevol altre àmbit pertinent, si escau.

9. Al·legació: Aquesta llei ha de servir per dotar d'estructura i suport a les entitats memorialistes que porten dècades fent un servei públic que l'administració no ha assumit. Actualment, la situació estructural i econòmica de les entitats memorialistes és molt precària i la llei ha de servir per assegurar la seva continuïtat i canvi generacional a través del registre d'entitats però també de mesures que facilitin un suport estructural a les mateixes.

Resposta: es comparteix l'opinió. Per aquest motiu, l'Avantprojecte inclou un títol dedicat a les entitats memorialistes.

10. Al·legació: És especialment preocupant el buidat de contingut del Memorial Democràtic (MD) que preveu la llei. Justament, reivindicuem que el MD ha de ser un òrgan rellevant, independent i estable per assegurar l'execució de les polítiques públiques que dissenyin els governs, sense que es vegi afectat per canvis polítics. En aquest sentit, es proposa que la figura de direcció sigui escollida per concurs públic i que el MD respongui al Parlament i no al Govern.

Resposta: en l'al·legació no s'exposa per quin motiu es considera que el Memorial Democràtic es buida de contingut, ja que no s'indica quines competències de què disposa actualment no es preveu en l'Avantprojecte de llei. Les funcions del Memorial Democràtic no s'han modificat respecte les establertes en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic.

11. Al·legacions en relació amb l'exposició de motius:

El preàmbul, com a declaració d'intencions és molt important. L'actual és massa llarg i en canvi exclou qüestions essencials:

- i. És greu que no s'esmenti les institucions de la República (i el seu govern legítim), els sectors que van conspirar per enderrocar-la, a més a més del suport del règim nazi i feixista.
- ii. Quan es parla del "suport més conservador de la societat de l'època" no es pot obviar: el nacionalcatolicisme, les forces econòmiques que el van finançar, i el suport internacional de

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

les forces de Hitler i Mussolini, fent de la Guerra d'Espanya el preludi de la Segona Guerra Mundial, com han acreditat els principals historiadors del segle XX.

iii. paga la pena introduir el concepte de Guerra d'Espanya, com a mínim en aquesta part preliminar per tal de vincular-la a la Segona Guerra Mundial. Aquest és un tema fonamental per dissenyar el currículum escolar. Si estudiem l'holocaust, hem d'estudiar també l'holocaust espanyol (Paul Preston).

iv. Acabada la guerra, es fa esment de la repressió de la dictadura, però s'ha de posar en valor la no resignació davant la dictadura: fer esment a la resistència republicana als camps d'Europa i després a la guerrilla a casa nostra, els maquis. També s'ha d'incloure la resistència i organització de l'antifranquisme per combatre la dictadura i reconquerir les seves llibertats i la importància de les lluites socials, la del moviment obrer organitzat, la pagesia o el moviment ciutadà, juntament amb els estudiants i forces de la cultura. Milers de persones processades pel TOP.

v. S'ha de deixar constància que el règim franquista va rebre el suport actiu dels EEUU i del Vaticà a partir de la Guerra Freda, anys 50.

vi. En l'apartat on s'enumeren les fites en matèria de memòria a Catalunya, no es fa esment al protagonisme de les entitats memorialistes com actors principals a l'hora d'assolir millores en les polítiques de memòria. Tampoc es fa referència al municipalisme que ha anat fent una sistemàtica tasca de reconstrucció dels espais de memòria local i publicacions que permeten avaluar la dimensió de la lluita contra la dictadura i la justícia social. La Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat és un exemple en aquest sentit.

vii. Estem molt d'acord amb la formulació final d'aquest tram: "Transcorreguda més d'una dècada (...) és necessari refondre, actualitzar i completar la legislació vigent a Catalunya en matèria de memòria democràtica, per continuar i aprofundir en les actuacions dutes a terme per les administracions públiques de Catalunya en aquest àmbit." Caldria afegir: una col·laboració que s'ha d'exercir amb els ens locals i el municipalisme, també amb les entitats memorialistes, establint els plans estratègics locals de memòria democràtica.

viii. Creiem que no té el relleu necessari, tenint en compte que és un dels elements clau d'aquesta llei, la importància d'educar a les noves generacions en el coneixement de les lluites i el combat per les llibertats i la justícia social.

ix. Cal reforçar el concepte d'integralitat del conjunt de drets de les víctimes a la veritat, la justícia, la reparació i la no repetició, entenent-los com un tot.

Resposta: cal tenir en compte que el contingut de les exposicions de motius dels Avantprojectes de llei no pot ser establert lliurement per la unitat impulsora, sinó que dit contingut ve determinat pel mateix ordenament jurídic. En compliment de la normativa vigent, l'exposició de motius de l'Avantprojecte de llei que ara es proposa indica els fonaments jurídics habilitants (apartat I); els motius que n'han originat l'elaboració (apartat II i III); la incidència en la normativa en vigor (apartat IV); els objectius que es volen aconseguir, els principis i les línies de la regulació per a una comprensió millor del text legal, amb indicació especial dels aspectes més nous (apartat V); i el compliment dels principis de bona regulació (apartat VI). En concret, l'apartat II se centra a fer constar les violacions de les normes

6

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 6 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

internacionals de drets humans i de violacions greus del dret internacional humanitari que es van produir durant el període 1936-1980 i les mancances del procés de la transició a la democràcia efectuat entre el 1975 i el 1980, ja que aquests aspectes són els que motiven que, avui en dia, sigui necessari aplicar la normativa internacional sobre justícia transicional. L'apartat III exposa quina és aquesta normativa, en la qual es fonamenta l'Avantprojecte de llei. En l'apartat V s'explica en què consisteixen els diferents principis de justícia transicional i la manera com l'Avantprojecte de llei els implementa.

Es modifica l'exposició de motius per fer referència a la Primera i la Segona República, ampliar les referències als sectors que van donar suport al cop d'estat. Al llarg de tot l'articulat, s'introdueixen noves referències a la lluita antifranquista, a les entitats memorialistes i als ens locals.

12. Al·legacions sobre l'àmbit d'aplicació i objecte

S'amplia i, sobretot, es concreta de forma homogènia, l'àmbit temporal d'aplicació, establint-la fins a la constitució del primer govern escollit democràticament (abril 1980). Tot i així:

- i. La locució "fins la constitució del primer governs escollit democràticament" és massa llarga per a incloure-la al llarg de tot el text. Es proposa fixar la data concreta (abril de 1980) i explicar la motivació de la mateixa a l'inici.
- ii. Es considera més rellevant la constitució del primer Parlament de Catalunya establert democràticament.

A l'objecte, quan es parla de reconeixement a les víctimes, s'hauria de parlar de reconeixement institucional, doncs és aquest el que manca i és indispensable per assegurar el dret de les víctimes d'una forma integral.

Resposta: el termini temporal establert en l'Avantprojecte de llei prové del termini establert en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, la qual estableix que "el Memorial Democràtic se centra en l'etapa 1931-1980, és a dir, des de la proclamació de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil", i s'ha volgut mantenir en l'Avantprojecte de llei, atès que la fixació de dit àmbit temporal va ser el resultat d'un ampli consens en el seu moment. El termini proposat en l'al·legació formulada suposaria escurçar-lo respecte l'establert actualment. Pel que fa al reconeixement, es pretén que el reconeixement no provingui només de les institucions, sinó del conjunt de la societat.

13. Al·legacions sobre els principis rectors

- i. S'ha d'incloure:
 - a. Integralitat dels drets (els drets a la veritat, justícia reparació i garanties de no repetició només seran garantits si es fa de forma integral).
 - b. Centralitat víctimes, represaliades i entitats memorialistes i participació efectiva
- ii. S'hauria d'incloure la definició de Memòria Democràtica a l'inici.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Resposta: s'accepta l'observació:

- L'article 2.3 queda redactat de la manera següent:

"3: L'Administració de la Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per fer efectius, de manera integral:".

- L'article 15.4 queda redactat de la manera següent:

"4. En les actuacions per identificar i reconèixer la condició de víctima, per adoptar mesures de reparació, i en la resta d'actuacions dutes a terme per desenvolupar les polítiques públiques de memòria democràtica, han de tenir un paper preponderant les persones i els col·lectius següents:"

- Pel que fa a la definició de la memòria democràtica, aquesta ja s'inclou a l'article 1.

14. Allegacions sobre el dret a la veritat

D.1. Comissió de Memòria Democràtica

És important destacar l'aposta institucional per crear la Comissió de Memòria Democràtica, com un pas clau per avançar en el restabliment del dret a la veritat de les víctimes i del conjunt de la societat catalana. En diverses ocasions experts de Nacions Unides, com el relator especial per la promoció dels drets a la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, o el Grup de Treball sobre Desaparicions Forçades o Involuntàries han instat a les autoritats de l'Estat a atendre de manera urgent les demandes de les víctimes en termes de veritat i establir un mecanisme per fer-lo efectiu.

Tot i així, amb l'actual redactat es pot entendre que es tractarà merament d'un òrgan consultiu i d'experts més. Si és així, és absolutament innecessari, atès que ja existeix la JG del Memorial Democràtic, amb 8 experts nomenats pel Parlament, entre altres. També hi ha el Consell Assessor i el Consell de Participació del Memorial Democràtic i el Comitè de fosses.

En cas que es configuri com una comissió de la veritat, només hi podem donar suport si:

- i. És fonamental que en el projecte de llei quedi explicitada la finalitat última d'un reconeixement institucional de les vulneracions de drets humans i de les violacions del dret internacional humanitari ocorregudes durant el marc temporal de la llei. En cap cas pot tenir per objecte la construcció d'un relat oficial.
- ii. Imprescindible que el principi de centralitat i participació efectiva de les persones represaliades i víctimes (enteses en el sentit ampli de definició de la llei) se situï com un eix fonamental de la tasca d'aquesta comissió, com a part del procés reparador, tal i com ho ha manifestat Nacions Unides.
- iii. No pot suposar obviar tota la política de memòria i tasca historiogràfica feta fins ara. És palès que el treball d'investigació històrica promoguda des de diferents

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

àmbits (acadèmia, moviment memorialista, ens locals, etc.) ha sigut imprescindible en el coneixement i divulgació dels fets, de manera que les seves contribucions han de ser reconegudes en la tasca de la futura Comissió. En aquets ordre d'idees, es percep imprescindible que la Comissió posi en marxa processos de participació àmplia i pluralista en els quals s'escoltin les diferents veus i visions, en primer lloc de les víctimes i represaliades dels crims referits en aquesta llei; així com dels seus familiars, associacions que treballen pels seus drets i per la memòria democràtica, així com investigadors/es acadèmics i ciutadans/es que vulguin contribuir a l'esclariment dels fets. També d'aquells/es que van participar en les accions que són objecte de la llei.

iv. En relació a l'elecció dels membres de la comissió (Article 6.3.) és important que, en el marc del període de postulació i candidatures, les víctimes, entitats memorialistes i demés membres de la societat civil puguin presentar valoracions d'alguns dels candidats per tal de fer arribar la seva veu a les institucions responsables de la seva designació, sota el principi de participació efectiva.

v. La Comissió també ha d'adoptar, com a principi, l'enfocament psicosocial, de manera que les declaracions, versions voluntàries i demés actes públics han de comptar amb un protocol psicosocial que atengui les necessitats de les víctimes, represaliades i les seves famílies, en el marc de les activitats que promogui.

vi. Destaca especialment el reconeixement d'independència de la Comissió, establert a l'Article 6.5. No obstant, com ja hem dit abans, la limitació de les seves funcions a tasques consultives, d'assessorament i anàlisis planteja dubtes sobre l'abast real de treball de la Comissió.

vii. Pel que fa a l'Article 6.2., a més dels col·lectius descrits com a objecte d'especial atenció, cal que la Comissió adopti un enfocament de gènere i interseccional, de manera que en el desenvolupament del seu mandat i de les seves funcions, tingui en compte les diverses experiències, impactes diferencials i condicions particulars de les persones, poblacions o sectors en condicions de discriminació o vulnerabilitat. Aquest principi ha de ser extensible, no només als continguts d'estudi, sinó també a la pròpia composició dels membres de la Comissió, que es recull en l'Article 6.4.

viii. On diu "El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens que en depenen o hi estan vinculats poden transmetre a la Comissió la informació de què disposin...."

Ha de dir "El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens que en depenen o hi estan vinculats han de transmetre a la Comissió la informació de què disposin...."

ix. És important, també, que en l'establiment del període de mandat d'aquesta Comissió (Article 6.8.), es contempli un període previ de preparació i posada en funcionament, que no es descompti del període total de treball. A més es proposa que no hi hagi un termini limitat a 5 anys, doncs sembla especialment reduït per a la tasca encomanada.

Resposta: s'accepta l'observació. Com s'ha indicat anteriorment, atesa la manca de suport

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

a la creació d'aquesta comissió per part de la ciutadania, posada de manifest en diverses de les al·legacions formulades en el tràmit d'audiència i d'informació pública, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica.

D. 2. Pel que fa la qüestió documental i d'arxius i el Banc de la Memòria Democràtica

Hi ha un problema real en relació a l'accés als arxius i documentació que pot dificultar o inclús, incapacitar la tasca de la comissió de Memòria i que conculca el dret a la veritat i a la informació de la ciutadania. Es proposa:

x. L'Administració de la Generalitat, per tal de satisfer el dret de la ciutadania a accedir a tots els fons documentals que puguin ser útils per esclarir la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil, la dictadura franquista i la transició a la democràcia, i pel coneixement de la memòria democràtica, ha de promoure en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la present legislació un conveni de col·laboració interadministratiu amb l'Administració de l'Estat per tal de concretar un calendari de desclassificació de tots aquells assumptes, actes, documents, informacions, dades i objectes el contingut dels quals és important per tal de portar a terme la finalitat descrita, tot atenent els Principis de Johannesburg, a les recomanacions de Nacions Unides i a l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa, entre d'altres.

xi. En el mateix termini, promoure convenis de col·laboració interadministratiu amb altres institucions públiques i privades per tal d'acordar com s'ha de produir l'accés per part de la ciutadania catalana als seus fons i arxius que puguin ser útils per esclarir la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil, la dictadura franquista i la transició a la democràcia, i pel coneixement de la memòria democràtica, tot atenent que el Dret d'Accés als Arxius i Fons Documentals és un dret fonamental.

xii. No s'especifica quina institució estarà a càrrec del Banc de la Memòria i de quina manera es vincularà o relacionarà amb d'altres institucions com el Memorial Democràtic, la Comissió de Memòria Democràtica o el Comitè Tècnic Assessor per a la Recuperació i la Identificació de les Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura Franquista, entre d'altres.

Resposta: S'accepta parcialment l'observació. L'article 7 queda redactat de la manera següent:

"Article 7. Règim d'accés especial als documents per a la recuperació de la memòria democràtica

"1. Les administracions públiques han d'adoptar les mesures necessàries per garantir el dret d'accés als documents per a la recuperació de la memòria democràtica considerats informació pública i als de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya, per tal de satisfer el dret de les víctimes, de les víctimes indirectes i de la ciutadania a esclarir la veritat dels fets esdevinguts durant el període històric a què fa referència la memòria democràtica, i per al coneixement d'aquesta.

10

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 10 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"2. Qualsevol persona pot consultar la informació existent en documents per a la recuperació de la memòria democràtica considerats informació pública i als de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya que acreditin la seva condició de víctima d'acord amb aquesta llei. A aquests efectes, pot accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en dits documents i que puguin proporcionar informació sobre els fets esdevinguts a la víctima, sense subjecció als tràmits establerts a l'article 31 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, ni a cap altre requisit o termini.

"3. Les persones que tenen la consideració de víctimes indirectes d'acord amb aquesta llei poden consultar la informació existent als documents que acreditin la condició de víctima de la persona el vincle amb la qual els atribueix aquesta consideració en els termes establerts a l'apartat 2, a efectes d'esclarir els fets que van esdevenir a la víctima i de reparació, sempre que la mort o la declaració de mort de la víctima consti inscrita en el Registre Civil o que es pugui presumir per raons biològiques la seva mort, per haver superat la longevitat màxima registrada.

"4. Les persones que duguin a terme una recerca històrica per a la producció i creació literària, artística, científica i tècnica poden sol·licitar accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en documents per a la recuperació de la memòria democràtica considerats informació pública i als de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya sense subjecció als tràmits establerts a l'article 31 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, ni a cap altre requisit o termini, quan dites dades personals facin referència a:

"a) Persones que tinguin la condició de víctima d'acord amb aquesta llei, sempre que es tracti d'informació referida als fets victimitzants que els van esdevenir.

"b) Persones que tinguin relació amb els fets victimitzants esdevinguts a víctimes, sempre que es tracti d'informació referida a dits fets.

"c) Autoritats, càrrecs públics, personal al servei d'administracions i ens públics, i altres persones titulars de funcions públiques, sempre que es tracti d'informació referida al desenvolupament de les seves funcions.

"d) Personatges de la història contemporània, sempre que es tracti d'informació referida al seu paper a la història.

"5. Per tal que les persones que desitgin dur a terme una recerca històrica puguin accedir a les dades a què fa referència l'apartat 4, dites persones han de presentar una sol·licitud al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, el qual ha de resoldre prèvia ponderació raonada de l'interès públic en la divulgació de la informació, la rellevància de les dades i la necessitat d'accedir-hi per dur a terme la recerca i per complir la finalitat d'aquesta llei, i els drets de les persones afectades, i cal adoptar les mesures necessàries per minimitzar el dany en el dret de les persones afectades. Per dur a terme aquesta ponderació s'han de tenir en compte, entre d'altres circumstàncies, la pertinença, l'especificitat i la necessitat d'accedir a la informació sol·licitada; les garanties que ofereixi la persona que sol·licita l'accés, atesa la seva trajectòria en l'àmbit de la recerca històrica, de fer un ús adequat de les dades a què accedeixi; i la rellevància i l'interès públic a disposar col·lectivament del resultat de la recerca, als efectes de conèixer la violació de drets humans i del dret internacional humanitari, d'esclarir la veritat dels fets esdevinguts i de recuperar la memòria democràtica de Catalunya. Les sol·licituds s'han de tramitar d'acord amb l'establert a la Llei 19/2014, del

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en tot allò que no resulti contrari a les especificitats establertes en aquest article.

"6. La resolució del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'autoritzar l'accés, total o parcial, a la informació sol·licitada, o bé denegar-ne l'accés; així com determinar les condicions en què la informació pot ser difosa posteriorment, de conformitat amb la normativa reguladora del dret a la protecció de dades i els drets a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. En el cas de víctimes mortes, es poden difondre les dades personals que tinguin interès històric i en els altres casos en què siguin d'interès públic. En el cas que estiguin vives, és necessari el consentiment de les víctimes per difondre les seves dades personals identificatives associades a dades personals especialment protegides o a informació relativa al tipus de violència o repressió patida i a la causa d'aquesta que n'afectin l'honor, la intimitat personal i familiar i la pròpia imatge. També es poden difondre, quan sigui d'interès públic, les dades personals d'autoritats i personal al servei d'administracions i ens públics relacionades amb l'exercici de les seves funcions.

"7. Queden excloses del dret d'accés regulat als apartats 2, 3 i 4 les dades genètiques a què fa referència l'article 29.1.

"8. Per tal de permetre l'accés a documents per a la recuperació de la memòria democràtica de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya, les persones que en són titulars tenen dret a dipositar-los temporalment i sense cost en un arxiu públic del Sistema d'Arxius de Catalunya, d'acord amb l'establert a l'article 13.c) de la Llei 10/2001, de 13 de juliol."

- La competència sobre els arxius de l'Administració General de l'Estat correspon a aquesta i la determinació de l'accessibilitat o no a determinats documents titularitat de dita administració no pot ser regulada per un conveni de col·laboració. El dret d'accés a la informació, com a dret de la ciutadania, és objecte de regulació per una norma amb rang de llei, no per conveni. Cal precisar que el dret d'accés a la informació no és un dret fonamental, com s'afirma en les al·legacions presentades.

- No s'especifica quin ens gestiona el Banc de la Memòria pel fet que els aspectes organitzacions no són objecte de regulació per una norma amb rang de llei, sinó per reglament.

15. Al·legacions sobre el dret a la justícia

Aquesta llei no garanteix en cap cas la consecució del dret a la justícia de les víctimes i represaliades, conculcat durant més de 40 anys de democràcia per l'administració de justícia i l'estat Espanyol. Si bé es tracta principalment d'una qüestió de competències, es proposen les següents esmenes per a que, al menys per part de la Generalitat de Catalunya, es fomenti efectivament aquest dret:

i. Es celebra que es prevegi la facilitació de "informació, ajuda i assistència a les víctimes perquè puguin exercir el dret a la justícia", però no es concreta com aquesta es durà a terme, sent, actualment, mera retòrica. Per a fer efectiva aquesta política es proposa la creació de la Oficina d'informació i assistència a les víctimes i

12

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 12 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

represaliades del franquisme i la transició, com a política real i efectiva de protecció del dret a la justícia de les Víctimes a Catalunya:

a. L'Administració de la Generalitat, a través de la Oficina, ha de facilitar a les persones interessades la informació, l'ajuda i l'assistència necessàries per a l'exercici dels seus drets, la difusió de les actuacions realitzades i prestarà l'ajuda i l'assistència necessàries. També es coordinarà amb els òrgans amb competències en aquesta matèria.

b. L'Oficina ha de tenir l'habilitació i dotació pressupostària corresponent i l'expertesa necessària per a oferir:

- Assistència a les víctimes per a recavar tota aquella informació i documentació referent a les violacions que recull aquesta llei en el període establert.
- Assessorament jurídic per a exercir el seu dret d'accés a la justícia.
- Informació a les víctimes sobre l'accés a les mesures d'atenció, assistència i reparació previstes en aquesta Llei o en altres instruments legals sobre la matèria.
- Acompanyament psicosocial.

c. Es vetllarà per a que, en la mesura del possible, aquest servei d'assistència cobreixi l'àmbit territorial de Catalunya.

ii. Es valora de forma positiva la possibilitat d'exercir l'acció popular d'acord amb l'establert en la normativa processal en els procediments penals per delictes de lesa humanitat, delictes contra la vida i delictes contra la integritat física o moral per motius discriminatoris, sempre i quant es digui a terme de forma efectiva.

iii. Són preocupants les mancances respecte a la reparació jurídica de les víctimes de la dictadura franquista, pel fet de limitar-la a l'àmbit de la Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme i per tant només a les represaliades per uns Tribunals de Catalunya. Aquest redactat exclou a moltes persones represaliades per tribunals com el TOP i que van ser portades a tribunals de Madrid. En aquest sentit cal que el redactat inclogui:

"La Generalitat ha de dur a terme actuacions per reconèixer i reparar les persones que van patir els efectes de les resolucions dels tribunals, jurats i qualsevol altres òrgans civils, penal, administratius o militars que siguin declarats il·legítims per l'òrgan competent, fossin o no dictades a Catalunya, per causa de la lluita en defensa dels drets i les llibertats democràtiques durant la Guerra Civil, la dictadura franquista o la transició, sense perjudici que els seus familiars o hereus legítims puguin sol·licitar la declaració judicial que acrediti la seva nul·litat en el cas que les persones afectades haguessin mort.

Resposta: no s'accepta l'observació. Pel que fa a la creació d'una Oficina d'assistència i informació, aquest servei ja es preveu en l'Avantprojecte de llei. Tal com s'indica en l'article 9.3 de l'Avantprojecte, relatiu al foment del dret a la justícia, la Generalitat ha de facilitar a les

13

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 13 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

persones interessades informació, ajuda i assistència perquè puguin exercir el dret a la justícia i ha de fer difusió de les actuacions realitzades. Aquesta previsió no és, com s'indica a les observacions, "mera retòrica", ja que en la memòria d'impacte que acompanya l'Avantprojecte de llei es fa constar expressament que el servei es prestarà mitjançant el Servei d'Orientació Jurídica. Per tant, no cal crear una nova estructura administrativa a aquest efecte. Val a dir que no es comparteix l'opinió de l'Associació, que considera que la creació d'una oficina d'informació i assistència garantirà el dret a la justícia de les víctimes, atès que un servei d'assessorament no pot garantir el resultat satisfactori del procés.

- Pel que fa a la repressió exercida per tribunals de fora de Catalunya, aquests no són competència de la Generalitat de Catalunya.

- D'altra banda, el text que l'Associació proposa incloure resulta excessivament vague i imprecís, ja que no s'indica en què han de consistir les actuacions de reconeixement (les quals depenen d'actuacions prèvies altres administracions i poders de l'Estat que no s'indiquen), ni a quin tipus de causa responen, ni quines es consideren les persones que "van patir els efectes", ni la causa per la qual les resolucions han d'haver estat declarades il·legítimes. Cal tenir en compte que la Llei (estatal) 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica va declarar nul·les les condemnes i sancions dictades per motius polítics, ideològics o de creença per qualsevol tribunals o òrgans penals o administratius durant la dictadura contra els que van defensar la legalitat institucional anterior, van pretendre restablir un règim democràtic a Espanya o van intentar viure de conformitat amb opcions emparades per drets i llibertats reconeguts avui per la Constitució.

16. Al·legacions sobre el dret de reparació

i. Definició de víctimes:

Es celebra la incorporació de noves tipologies de víctimes (art. 15): persones que van morir fora de Catalunya; persones que van patir qualsevol tipus de privació de llibertat o torturades; persones privades de bens, inclosos els que van patir la confiscació de paper moneda; minories ètniques especificant la població gitana; persones reprimides a causa de l'ús social de la llengua catalana o occitana; persones amb seqüeles físiques o psíquiques per malalties negligents; els familiars dels desapareguts, etc. Tot i així, aquesta definició segueix sent insuficient:

- Cal que es parli de víctimes i represaliades (tant en el títol com en el redactat). Ja que la guerra, dictadura i transició va afectar a víctimes, però també a les persones que van ser reprimides per la seva lluita pels drets i les llibertats o en contra del règim, i que no se senten incloses en la definició de víctima. És per això que cal incloure i donar importància a ambdós termes.

- Respecte l'apartat 2n: és necessari incloure a les persones que ho van patir fora del territori de Catalunya per haver patit l'exili.

- Cal incloure específicament les persones represaliades que van patir tortura (no només empresonament). Aquesta va ser una forma de repressió planificada i sistemàtica exercida durant la dictadura i la transició i amb una especial afectació també a Catalunya.

- Cal incloure als treballadors i treballadores que van ser acomiadades per raons sindicals o polítiques.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- No s'entén que l'àmbit temporal, pel que fa a infants separats, es limiti fins l'any 1952.

Cal que sigui el mateix de la llei, 1980.

- Cal separar els partits i sindicats de les entitats. Millorar la redacció i ampliar el concepte d'associacions i entitats.

ii. **Cens de víctimes i persones represaliades:**

Cal que el Cens de víctimes inclogui també, específicament, les persones represaliades. El cens ha d'incloure també les de la transició, a l'apartat segon s'inclou, cal incloure-ho també al títol.

Cal incloure la previsió de que la informació es pugui incorporar al cens a petició de les entitats memorialistes (en l'anterior avantprojecte de llei de l'anterior Govern es preveia).

iii. **Reconeixement i homenatge:**

Si bé el redactat inclou les persones que van defensar la legalitat republicana (o que van lluitar contra el feixisme en ocupació Nazi, no es fa cap referència a les persones que van lluitar pe restablir els drets i llibertats durant el franquisme i la transició, cal fer-ne. És un clar exemple que més enllà de la definició inicial de l'àmbit temporal de la llei fins 1980, no s'inclou, en el seu text de forma efectiva les lluites i repressió del tardofranquisme i transició.

Celebrem el nou apartat dedicat a les dones en els "Actes de reconeixement i homenatge". Tot i així, cal aprofundir més en la perspectiva de gènere i interseccional en l'àmbit del reconeixement i reparació.

iv. **Sobre les dates d'homenatge:**

- Respecte la declaració del dia 15 d'octubre com a "Dia Nacional de les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura franquista", hi ha una contradicció inacceptable: o és el dia de totes les víctimes de la Guerra Civil o és el dia de les víctimes de la dictadura franquista. Sembla que la proposta del 15 d'octubre (i així es fa a nivell local) és per recordar les víctimes de la dictadura i té sentit doncs aquesta és l'assignatura pendent.

- Es proposes l'adició de dies de reconeixement: tots els dies nacionals estan dedicats a "víctimes" i catàstrofes, no hi ha cap dia nacional que commemori la consecució de drets i llibertats, ces fa una proposta en positiu:

- 14 d'abril, dia dels valors republicans i democràtics. És una data que ja es ve celebrant a nivell popular i local, sobre la que ja existeix consens. És una data de celebració en positiu d'uns valors que són pilar de la pròpia llei.

- També es proposa el 8 de maig, dia de la victòria sobre el nazisme i el feixisme a Europa

v. Es preveu la publicitat dels noms de les víctimes, però és indispensable la publicació dels noms dels victimaris també. (art. 19)

vi. Només es preveuen indemnitzacions a les persones que van patir privació llibertat i s'exclou la paraula més genèrica que hi havia a l'anterior avantprojecte: "van patir repressió" (art. 20).

vii. Sobre menyscabament patrimonial, a l'anterior avantprojecte s'afegia: "L'administració de la Generalitat crearà una oficina depenent del departament competent en matèria de memòria que assessori les víctimes en la reclamació dels béns dels què

15

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 15 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

van ser privats." És un pas enrere suprimir aquesta previsió que es podria incloure en l'àmbit d'actuació de la oficina d'informació i assistència a les víctimes. En aquesta llei només es preveu facilitar l'accés als documents (art. 21)

viii. Celebrem la previsió de reparació a treballadors forçats. L'article 22 preveu impulsar iniciatives perquè les organitzacions i empreses que els van utilitzar adoptin mesures de reconeixement i reparació. Caldrà concreció.

ix. (art 23) Sobre la localització i identificació infants separats o sostrets, es torna a limitar de 1938 a 1952. Ha d'aplicar-se l'àmbit temporal de la pròpia llei, fins 1980.

Resposta:

Definició de víctimes:

- Pel que fa a la no consideració com a víctimes de les persones represaliades, no s'accepta l'observació. La definició de víctima que consta en l'Avantprojecte de llei es correspon amb la definició de víctima establerta en la Declaració sobre els principis fonamentals de justícia per a les víctimes de delictes i de l'abús de poder (A/RES/40/34, 1985), aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el novembre de 1985; i en la Resolució 60/147, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides, de 16 de desembre de 2005. Per tal que les víctimes quedin adequadament protegides per la normativa sobre drets humans i dret internacional humanitari és necessari que la norma que es proposa sigui coherent amb el dret internacional vigent, el respecte i hi doni compliment, i empli definicions equivalents. Si s'excloués un dels col·lectius del concepte de víctima, la protecció d'aquest quedaria afeblida respecte les que sí s'hi inclouen, i donaria lloc a unes víctimes de segona categoria. Considerem que totes les persones incloses en la definició de víctima, tal com està establerta actualment, i que hagin estat reconegudes com a tals per l'Administració d'acord amb la norma que es proposa, han de rebre la mateixa protecció.

D'acord amb dita definició, "es consideren víctimes totes aquelles persones que en el territori de Catalunya van patir danys, personals o morals, a nivell individual o de manera col·lectiva, incloent-hi lesions físiques o mentals, patiment emocional, privacions de béns, pèrdues financeres, o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals i llibertats públiques, com a conseqüència de la violència i la repressió dutes a terme, promogudes o tolerades per les autoritats públiques en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". El terme "repressió" i els seus derivats apareixen 35 vegades al llarg del text.

Pel que fa a les mancances de la definició establerta, cal dir que dita definició, com s'ha exposat, inclou no només les persones que van morir, sinó també les que van patir qualsevol tipus de dany, inclòs l'emocional, a causa de la violència i la repressió exercida contra elles. D'altra banda, no s'indiquen quines són les mancances que cal esmenar.

Cal tenir en compte que la repressió i les represàlies sofertes no adopten una única forma i que poden tenir manifestacions diverses, com es posa de relleu en l'article 14.3, motiu pel qual el concepte de persona represaliada és compatible amb el concepte de víctima.

La mateixa definició consta en altres lleis de memòria democràtica, com ara la Ley 2/2017,

16

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 16 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

de 28 de marzo, de Memoria Histórica y Democrática de Andalucía, i la Ley 14/2017, de 10 de noviembre, de memoria democrática y para la convivencia de la Comunitat Valenciana.

- Es fa referència a les persones exiliades a l'article 15.4.c)
- Es fa referència a les persones que van patir tortura a l'article 15.4.d), f) i m).
- Es fa referència als treballadors i treballadores que van ser acomiadades per raons ideològiques a l'article 15.4.l).
- S'estableix la redacció següent per a l'article 15.4.e):

"e) Els infants separats de les seves famílies a causa de la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial i els sostrets de les seves famílies a causa de l'aplicació de mesures repressives per motivacions ideològiques envers els seus progenitors i progenitores i que van ser objecte d'una política reeducadora en els principis del nacionalcatolicisme franquista".

- S'estableix la redacció següent per a l'article 15.4.f):

f) Les persones que van patir privació de llibertat, tortures o mort per haver estat combatents antifranquistes (incloses les persones d'altres nacionalitats que van formar part de les Milícies Antifeixistes, de les Brigades Internacionals o d'altres unitats de l'exèrcit republicà), o per haver participat en la resistència contra el feixisme.

Es completa l'apartat 4 de la disposició addicional quarta, per tal de completar els col·lectius que seran objecte d'estudi per les unitats competents en matèria de memòria democràtica, de la manera següent:

"4. El tractament de dades personals relatives a combatents antifeixistes té com a finalitat compilar la informació relativa a col·lectius de persones que, de manera directa o indirecta, van prendre part en el conflicte bèl·lic (persones que van formar part de les Milícies Antifeixistes o de l'exèrcit republicà, incloses les Brigades Internacionals, fos com a personal combatent pròpiament dit o com a personal adscrit als serveis dependents de les Milícies Antifeixistes o de l'exèrcit republicà, i altres persones que van combatre el cop d'estat del 18 de juliol de 1936), a persones que van formar part de la guerrilla antifranquista o a col·lectius de persones que durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia es van distingir en la defensa dels drets i les llibertats democràtics (membres dels moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista; del cristianisme compromès amb la democràcia; del catalanisme popular i polític; o activistes pels drets lingüístics i culturals), i que s'obtingui arran de les investigacions efectuades d'ofici pel departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, arran de la col·laboració amb altres administracions públiques i entitats, o de la persona interessada, familiars o persones relacionades, amb l'objecte de gestionar les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica regulades en aquesta llei".

- S'estableix la redacció següent per a les lletres i) i j) de l'article 15.4:

"i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals i altres moviments sociopolítics.
"j) Les entitats culturals, socials, religioses, esportives i recreatives; els ateneus; les

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

cooperatives; les organitzacions obreres i pageses; les entitats vinculades a moviments feministes; i les lògies maçòniques”.

Cens de víctimes i persones represaliades:

El Cens de víctimes inclou totes les víctimes, de manera que també s’hi inclouen les persones represaliades. El període a què fa referència també inclou les víctimes la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d’ençà de la fi de la Guerra Civil.

L’article 16.3. b) fa referència expressa a la possibilitat que s’efectuïn inscripcions en el Cens a instància de les entitats memorialistes.

Reconeixement i homenatge:

- S’estableix la redacció següent per a l’article 16.1:

“1. La Generalitat promou mesures de reconeixement i homenatge a les víctimes reconegudes d’acord amb aquesta llei. Així mateix, promou mesures de reconeixement i homenatge als moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista; al cristianisme compromès amb la democràcia; al catalanisme popular i polític; a l’activisme pels drets lingüístics i culturals; als col·lectius i les organitzacions polítiques i sindicals, les entitats cíviques i culturals, i altres persones, tant físiques com jurídiques, que es van distingir en la defensa de la legalitat democràtica republicana durant la Guerra Civil i dels valors i les llibertats democràtics durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia.”

La referència a la lluita en favor de la democràcia i dels drets les llibertats i contra la dictadura franquista apareix altres 18 vegades en el text de l’Avantprojecte de llei.

Dates d’homenatge:

- No considerem que sigui una “contradicció inacceptable” commemorar el mateix dia les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista. En l’al·legació no s’explica per quin motiu es considera contradictori.

- Es manté la redacció de l’article 17.1, en què es fan constar els dies nacionals de reconeixement que ja figuren aprovats pel Govern actualment, i s’estableix la redacció següent per a l’article 17.2:

“2. La Generalitat impulsa actes d’homenatge i reparació cada 27 de gener, Dia internacional de commemoració en memòria de les víctimes de l’Holocaust, cada 8 de maig, Dia internacional per al record i la reconciliació i d’homenatge a totes les víctimes de la Segona Guerra Mundial, així com altres diades vinculades a la defensa dels drets humans i la condemna d’episodis de violacions greus de drets humans”.

- S’estableix un nou apartat, el 3, a l’article 17, amb el contingut següent:

“3. La Generalitat impulsa actes de commemoració de la memòria democràtica cada 14 d’abril (data de proclamació, el 1931, de la República Catalana) i cada 7 de novembre (data

18

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 18 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

de constitució, el 1971, de l'Assemblea de Catalunya)".

- Pel que fa a la publicitat dels noms dels victimaris, el sistema jurídic vigent limita la publicitat del noms dels victimaris, pel que cal estar al cas concret.

- Pel que fa a les indemnitzacions a les persones que van patir privació llibertat, el Decret 288/2000, de 31 d'agost, pel qual s'estableixen els requisits per regular les indemnitzacions de les persones incloses en els supòsits previstos a la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia, i excloses dels beneficis de la disposició addicional divuitena dels pressupostos generals de l'Estat per als períodes 1990 i 1992; i el Decret 330/2002, de 3 de desembre, pel qual es regulen les compensacions econòmiques de les persones menors de 65 anys el 31 de desembre de 2000 que van patir privació de llibertat i que es troben incloses en els supòsits previstos a la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia només preveuen indemnitzacions per supòsits de privació de llibertat per motius polítics, no per qualsevol tipus de repressió. Cal tenir en compte la vinculació de les indemnitzacions esmentades amb la normativa estatal.

- Pel que fa a la creació d'una oficina depenent del departament competent en matèria de memòria que assessori les víctimes que van patir confiscació de béns, cal tenir en compte que, per prestar assessorament, no és necessari crear noves estructures, sinó que el servei es pot prestar mitjançant les estructures organitzatives ja existents.

- S'estableix el redactat següent per a l'article 22.2:

"La Generalitat, dins l'àmbit de les seves competències, ha de facilitar a les persones que van patir la sostracció d'infants de les seves famílies a causa de l'aplicació de mesures repressives per motivacions ideològiques envers els seus progenitors i progenitores i que foren objecte d'una política reeducadora en els principis del nacionalcatolicisme franquista, la informació de què disposi i l'assessorament necessari per conèixer les circumstàncies d'aquella separació, així com perquè les persones aleshores infants puguin recuperar la seva identitat originària i conèixer els seus vincles familiars, en els termes establerts en la Llei 16/2020, de 22 de desembre, de la desaparició forçada de menors a Catalunya".

17. Al·legacions sobre Fosses

És indispensable que s'iniciïn definitivament, les tasques d'identificació, recuperació i resignificació de les fosses existents a Catalunya. Tot i així, el text legal preveu varies deficiències que caldria esmenar:

i. Eliminar les referències "generals" o obertes, és necessari que la llei prevegi i possibiliti la recuperació i identificació de restes. Art. 24.1 o 27.3: cal eliminar el "si escau".

ii. Cal incloure objectius clars d'aquestes actuacions. Es proposa:
A l'efecte de dur a terme les actuacions esmentades, l'Administració de la Generalitat estableix els següents objectius

a) *Localitzar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista per a recuperar-ne i a identificar-ne les restes.*

b) *Garantir els drets de llurs familiars a l'obtenció d'informació sobre llur destí, a la identificació de les restes i al reconeixement de la seva memòria i dignitat.*

19

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 19 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- c) *Senyalitzar i dignificar els llocs dels enterraments i recuperar-los com a espais de memòria, en els casos previstos en aquesta llei.*
- d) *Satisfer el dret de la societat a conèixer la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista i les circumstàncies en què, durant aquest període, es van produir desaparicions forçades de persones i es van cometre vulneracions dels drets humans.*
- e) *Garantir a les víctimes i familiars de desaparicions forçoses el dret a la justícia d'acord amb el dret nacional i internacional, incloses les recomanacions del Grup de Treball sobre Desaparicions Forçoses del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides.*

iii. L'actual llei diferencia, de forma molt confusa, entre els agents que poden instar (s'entén proposar o sol·licitar la recerca (Art. 16) i els que poden tenir "la iniciativa" de "recuperar" (s'entén executar) la recerca (aquest article).

iv. Cal un nou apartat que reguli les troballes casuais i les intervencions d'urgència, que ha d'executar d'ofici la Generalitat.

v. S'han d'adoptar les mesures necessàries per tal de coordinar les dades del Cens de persones desaparegudes amb d'altres censos similars creats a nivell estatal i internacional, i en general, s'establiran els mecanismes de cooperació i col·laboració necessaris amb altres institucions de l'Estat espanyol, Europa i del món per al compliment de la present llei. (art. 25)

vi. Proposem, dins del mapa, crear la figura de les Zones de Dispersió de Restes de Persones Desaparegudes. Cal tenir en compte que hi ha territoris, com ara el front de l'Ebre, on les restes soterrades estan disperses per tot el territori en amplies zones, en las que caldrà aplicar protocols d'intervenció adaptats a aquesta realitat, en cas de troballa casual de restes, o en cas de remocions o projectes d'obra que les afectin, que s'hauran d'autoritzar amb seguiment arqueològic. (art. 26).

vii. És necessari incloure la creació d'un nou protocol sobre el banc Genètic i un d'Acompanyament psicosocial a víctimes i familiars. (art. 27.1)

viii. La llei presenta insuficiències notables de tipus metodològic i científic que cal corregir, en matèria d'exhumacions. Cal assegurar que les excavacions s'executin amb les garanties científiques previstes per la llei de patrimoni cultural i que siguin dirigides pels professionals adients (arqueòlegs i antropòlegs).

ix. Cal deixar clara la obligació de l'Estat (en aquest cas la Generalitat de Catalunya) i dels poders públics, i establir clarament la seva preponderància i la seva capacitat d'obrar d'ofici.

Cal donar un paper rellevant a les famílies a l'hora d'instar, però evitant que la sol·licitud dels familiars sigui requisit imprescindible per obrir (o per evitar la obertura) d'una fossa. L'actual llei no estableix aquest requisit com imprescindible, però a la pràctica, tant el decret com la dinàmica de l'administració en aquests anys, ha tendit a no facilitar intervencions si no hi havia sol·licitud de familiars. Cal deixar clar a la llei que la sol·licitud de familiars no és imprescindible.

20

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 20 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

x. Es important posar també com a entitats propositives les universitats i altres centres de recerca. (art. 28)

xi. Una de les mancances de la llei es precisament la poca presència de la intervenció judicial i policial. L'actual llei reserva un paper escàs al poder judicial, només el de ser informat, i cap al policial. Cal que s'esmenti la necessitat de que el jutge obri diligències. L'informe arqueològic i antropològic de la excavació hauria de ser reconegut com a objecte de prova "policial". Cal que la llei prevegi la necessitat de que l'administració denunciï judicialment la troballa de persones desaparegudes com a constitutius de crims de lesa humanitat o crims de guerra.

xii. La vigent llei no contempla el banc d'ADN. El present projecte en fa un esment insuficient.

xiii. Hi ha un aspecte en que no ha de ser aplicable la llei 9/1993 de patrimoni cultural (i que per tant ha de contemplar-se a la llei de fosses): el destí dels bens mobles recuperats (segons la llei de patrimoni, són de domini públic i no podrien passar a mans privades, és a dir, als familiars si no ho diu una nova llei)

xiv. En relació al Comitè Tècnic Assessor, ha de ser revisat en quan a composició i funcions ja que la composició es confusa. No queda clar qui nomena els diferents experts de cada disciplina ni la relació amb les diverses conselleries implicades.

Resposta:

- Atès que, en determinades ocasions, atès l'estat de la ciència, no serà possible determinar la identitat de determinades persones inhumades en una fossa, cal mantenir l'expressió "si escau". Altrament, la norma no seria practicable, atesa la impossibilitat de donar-hi compliment.

- Els objectius a què es fa referència ja consten a diferents articles de l'Avantprojecte (article 1, 2, 3, 6, 24, 25, etc.).

- Es considera que la redacció és clara a l'hora d'establir, de manera diferenciada, qui pot instar la inscripció d'una persona desapareguda en el Cens de persones desaparegudes (als efectes que quedi constància de la desaparició) i qui està legitimat per instar l'obertura d'una fossa.

- L'Avantprojecte de llei ja regula clarament com actuar en cas de troballes casuals. Dita regulació s'estableix a l'article 28. No es fa una referència específica a intervencions d'urgència, ja que a diferència del que succeeix en les intervencions arqueològiques regulades pel Decret 78/2002, de 5 de març, la manera de procedir en aquests supòsits no comporta l'aplicació d'un règim jurídic diferenciat respecte les intervencions programades, ja que totes les intervencions en fosses són efectuades a instància de l'Administració de la Generalitat.

- L'establiment de mesures de cooperació amb altres administracions es regulen en les normes de procediment administratiu i necessiten, per poder-se establir, del comú acord de

21

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 21 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

totes les administracions actuants, i s'han d'establir mitjançant els instruments jurídics que escaigui en cada cas. Dites mesures no es poden regular de manera unilateral per l'Avantprojecte de llei que es proposa.

- La ubicació en els Mapes de localització de zones on es poden trobar restes disperses és un aspecte de caràcter tècnic que no ha de ser objecte de regulació en una norma amb rang de llei.

- Pel que fa a la creació d'un protocol sobre el "banc genètic", cal tenir en compte que l'Avantprojecte de llei, un cop aprovat com a llei, serà objecte de desenvolupament reglamentari i s'establiran els protocols escaients. El tractament de dades genètiques es regula a l'apartat 6 de la disposició addicional quarta.

- Pel que fa als aspectes metodològics relatius a les intervencions en fosses, cal tenir en compte que la norma que es proposa té rang de llei i que, per tant, no pot incloure continguts propis d'una norma reglamentària o d'un protocol tècnic. L'Avantprojecte estableix que les actuacions de localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes es duen a terme d'acord amb l'establert en els protocols elaborats per l'Administració de la Generalitat, els quals n'han d'assegurar una intervenció adequada. Les actuacions per recuperar i identificar persones desaparegudes s'emprenen tenint en compte el resultat de les actuacions de localització dutes a terme i la seva viabilitat tècnica i econòmica. Així mateix, l'Avantprojecte estableix que les actuacions per localitzar i, si s'escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes requereixen, en tot cas, els estudis històrics, arqueològics i antropològics pertinents, que poden incloure prospeccions, excavacions, estudis analítics i recollida de testimonis, per determinar les circumstàncies, personals o socials, de la desaparició. També disposa que qualsevol actuació per localitzar i, si s'escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes ha de ser autoritzada i supervisada per l'Administració de la Generalitat, d'acord amb el que estableix la normativa en matèria de patrimoni cultural, la normativa sanitària i els protocols a què fa referència aquesta llei, amb les garanties i, si escau, els procediments establerts reglamentàriament.

- Pel que fa a la iniciativa per cercar persones, l'Avantprojecte de llei ja estableix expressament que la inscripció en el Cens es du a terme d'ofici o a sol·licitud de les persones esmentades a l'article 28.1, entre les quals ja figuren persones que formin part de la comunitat acadèmica i científica.

- Pel que fa a la intervenció judicial i policial, ja s'ha fet referència anteriorment als diversos preceptes que consten en l'Avantprojecte en aquest sentit.

- Pel que fa al Comitè Tècnic Assessor, s'estableix la redacció següent per a l'article 31:

"1. El Comitè és integrat per les persones membres següents:

a) Una persona en representació del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, que n'exerceix la presidència i disposa de vot diriment en cas d'empat.

b) Cinc persones professionals o acadèmiques de prestigi reconegut en l'àmbit, respectivament, de l'arqueologia, l'antropologia física, la medicina forense, la història

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

contemporània i el dret, a proposta del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.

- c) Una persona en representació de les entitats memorialistes de Catalunya, a proposta del Consell de Participació del Memorial Democràtic.
- d) Una persona en representació del Consell de Govern Locals, a proposta d'aquest."

18. Al·legacions sobre garanties de no repetició

Es celebra que finalment es reguli la formació en matèria de memòria democràtica en els diferents nivells del sistema educatiu i universitari. Però les previsions de la llei segueixen sent insuficients.

- i. Les modificacions han de tenir la translació necessària amb les conselleries corresponents.
- ii. La Direcció de Memòria ha d'intervenir en l'elaboració del currículum escolar en la part que li correspon a Catalunya.
- iii. Cal més coordinació i potenciar la tasca i iniciatives dels ens locals i les entitats memorialistes en aquesta matèria.
- iv. Calen materials pedagògics: inclou la revisió dels llibres de text i la formació del professorat.
- v. En aquest sentit es proposen les següents esmenes:

- Art. 33.1 "de la repressió exercida per la dictadura franquista, i de la deportació i els desplaçaments forçosos de persones durant la Segona Guerra Mundial amb especial incidència amb els provocats pel previ exili degut a la victòria franquista.

- Art. 33.4 L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar acords de col·laboració institucional amb les Universitats, les entitats memorialistes, els ens locals, i els centres de recerca per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria històrica democràtica de Catalunya.

- Art. 34.1 La Generalitat ha d'afavorir (....) materials pedagògics, la clara inclusió dels temes relacionats amb la memòria històrica als decrets dels diferents currículums escolars, la convocatòria (...)

- Art. 35.2 Amb l'objectiu de dotar el professorat d'eines conceptuals i metodològiques adequades, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha de col·laborar amb el departament competent en matèria d'educació per actualitzar científicament, didàctica i pedagògica el tractament escolar de la memòria democràtica, inclosos tant la revisió dels llibres de text com la formació de tot el professorat, així com el coneixement del que estableix aquesta llei.

- Art. 35.4. La Generalitat ha d'incloure la memòria democràtica en la formació que desenvolupi per al personal al seu servei i molt especialment entre el professorat dels diferents nivells educatius.

Resposta: s'accepten parcialment les al·legacions.

- Pel que fa a la regulació de la formació en matèria de memòria democràtica en els

23

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 23 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

diferents nivells del sistema educatiu i universitari, cal tenir en compte que la regulació específica s'ha de dur a terme per les normes en matèria d'ensenyament, amb el rang normatiu que correspongui, i d'acord amb el departament competent.

- L'article 33.1 ja fa referència expressa a l'exili a causa de la Guerra Civil. Dit precepte estableix que "La Generalitat ha de promoure la investigació històrica i la divulgació del període històric que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil. S'ha de promoure la investigació de la mort i la desaparició de persones en els combats al front, de les violències polítiques a les rereguardes durant la Guerra Civil, dels exilis durant la Guerra Civil, de la repressió exercida per la dictadura franquista, i de la deportació i els desplaçaments forçosos de persones durant la Segona Guerra Mundial".

- L'article 33.4 queda redactat de la manera següent:

"4. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar acords de col·laboració institucional amb les universitats, les entitats memorialistes, els ens locals i els centres de recerca per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria històrica democràtica de Catalunya.

- No s'accepta l'observació efectuada a l'article 34.1, per raons de tècnica normativa, ja que un altre article, el 35, regula l'ensenyament de la memòria democràtica. L'article 35 queda redactat de la manera següent:

"Article 35. Educació i formació en matèria de memòria democràtica

"1. Amb l'objectiu d'enfortir els valors democràtics a la societat, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria d'educació ha d'incloure en el currículum de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i l'educació permanent de les persones adultes el coneixement de la història i de la memòria democràtica, especialment de la repressió exercida durant la dictadura franquista i de les lluites per la democràcia, els drets humans i les llibertats individuals i col·lectives.

"2. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens dependents o vinculats a l'Administració de la Generalitat competents en dita matèria han d'oferir als centres educatius eines didàctiques per facilitar la inserció dels continguts a què fa referència l'apartat 1 en els ensenyaments que s'hi indiquen. Les eines esmentades s'han de basar en el rigor històric, la pluralitat i la perspectiva de gènere.

"3. Amb l'objectiu de dotar el professorat d'eines conceptuals i metodològiques adequades, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha de col·laborar amb el departament competent en matèria d'educació perquè en els plans de formació permanent del professorat s'incloguin l'actualització científica, didàctica i pedagògica del tractament escolar de la memòria democràtica, i el coneixement del que estableix aquesta llei.

"4. L'Administració de la Generalitat ha de col·laborar amb les universitats per impulsar el coneixement del període històric a què fa referència la memòria democràtica i del que

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

aquesta llei estableix als estudis universitaris.

"5. En el marc dels plans de formació contínua de l'Administració de la Generalitat i dels ens dependents o vinculats, així com en les activitats formatives que integren els processos selectius, s'han d'incorporar continguts específics de capacitat i sensibilització en relació amb la memòria democràtica, especialment en el cas de la formació adreçada al personal que, en el desenvolupament de les seves funcions, s'ha de relacionar amb persones que tenen la consideració de víctimes d'acord amb aquesta llei. Els continguts s'han d'elaborar tenint en compte la perspectiva de gènere.

"6. El Govern de la Generalitat ha d'incloure la memòria democràtica en les polítiques i els programes per a la pau i els drets humans que desenvolupi en els àmbits d'educació, justícia, cultura i cooperació, i en qualsevol altre àmbit pertinent, si escau. En aquest sentit, n'ha de promoure la integració de les actuacions per al compliment dels objectius d'aquesta llei."

19. Al·legacions sobre les entitats memorialistes

Es celebra la inclusió, a la disposició addicional quarta, en el Registre d'Associacions una classificació funcional específica per a les entitats memorialistes. Tot i així, és indispensable que la llei serveixi per assegurar la continuïtat de les entitats memorialistes, dotar-les d'estructura i facilitar el seu suport com a entitats que han vingut realitzant una clara funció de servei públic. A més, es fan les següents esmenes concretes:

- Art. 38.1. Les entitats memorialistes *participen i contribueixen a la conscienciació social per preservar, enfortir i divulgar la memòria democràtica de Catalunya.*

- Art. 38.2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'entitats memorialistes les entitats sense ànim de lucre que compleixen els requisits següents:

a) Que siguin associacions, fundacions, organitzacions de caire social o altre tipus d'entitats, constituïdes legalment que tingui entre les seves finalitats estatutàries la recuperació, la preservació i la divulgació de la memòria democràtica de Catalunya.

- Art. 39. Mesures per *facilitar i enfortir l'associacionisme* i la participació ciutadana en activitats relacionades amb la memòria democràtica *(a les escoles, barris, municipis, i altres col·lectius diversos).*

- 40 a) les entitats memorialistes tenen el dret a ser declarades d'utilitat pública. *La Generalitat vetllarà que estiguin correctament identificades i classificades en el registre d'associacions corresponents.*

Resposta: s'accepten les observacions, tret de la darrera.

- L'article 38 queda redactat de la manera següent:

"Article 38. Objecte i naturalesa de les entitats memorialistes

1. Les entitats memorialistes participen i contribueixen a recuperar, preservar, enfortir i

25

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 25 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

divulgar la memòria democràtica de Catalunya i a defensar els drets de les víctimes.

2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'entitats memorialistes les entitats sense ànim de lucre que compleixin els requisits següents:

a) Que siguin associacions, federacions, confederacions, fundacions, organitzacions de caire social o altre tipus d'entitats, constituïdes legalment, que tinguin entre les seves finalitats estatutàries la recuperació, la preservació i la divulgació de la memòria democràtica de Catalunya o la defensa dels drets de les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

b) Que tinguin la seu social o una delegació d'aquesta a Catalunya i que actuïn dins d'aquest àmbit territorial."

- El títol de l'article 39 queda redactat de la manera següent:

"Art. 39. Mesures per fomentar i enfortir l'associacionisme i la participació ciutadana en activitats relacionades amb la memòria democràtica"

- No s'accepta l'observació relativa a l'article 40.3.a), ja que el Registre d'associacions és de la Generalitat i, per tant, la funció d'aquesta no consisteix a "vetllar" perquè s'efectuïn correctament les actuacions descrites, sinó a dur-les a terme.

20. Al·legacions sobre Paisatges i espais de Memòria

S'hauria d'intentar incloure a la llei la declaració de la Prefectura de Via Laietana com espai de tortura, símbol de la topografia del terror (xarxa d'espais). Tot i així ara mateix això contravé l'establert a l'article 44.5: *S'exclouen del règim establert en aquest article i en l'article 46 els béns adscrits a serveis públics gestionats per l'Administració general de l'Estat*. Tractant-se d'un espai que ja s'ha decidit amb una àmplia majoria tant al Parlament de Catalunya, com a l'Ajuntament de Barcelona com al Congrés que ha de deixar de ser un espai policial i ser un espai de memòria i centre d'interpretació de la tortura, s'ha de treballar l'ocasió de la Llei de Memòria Democràtica per aconseguir que aquesta resignificació es dugui a terme finalment.

Resposta: no s'accepta l'observació, per qüestions de competència. El contingut proposat hauria d'haver estat inclòs en la Llei de memòria democràtica estatal.

A aquests efectes, cal tenir en compte l'establert a la STC 17/1991, de 31 de gener, en relació amb l'exercici de competències sobre béns adscrits a serveis de l'Estat, la qual determina el contingut establert a l'article 42.5 de l'Avantprojecte de Llei. En el mateix sentit, trobem l'article 20.4 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana.

21. Al·legacions sobre simbologia franquista

i. S'hauria incorporar el terme "resignificació" en el títol i a l'apartat 1 de l'article 49 ("Article 49. Retirada o resignificació de simbologia franquista").

26

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 26 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Resposta: s'accepta parcialment l'observació, ja que la resignificació no escau en tot tipus de supòsits. Per deixar clar aquest aspecte, s'estableix el redactat següent per a l'article 49.5:

"5. Quan la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 vulgui fer una retirada parcial o, si escau d'acord amb l'establert a l'article 50, una resignificació, ha de presentar la sol·licitud corresponent al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica. La sol·licitud s'ha de presentar amb anterioritat a la finalització del tràmit d'audiència a què fa referència l'apartat 6, si s'escau."

22. Al·legacions sobre organització administrativa i institucional

i) Es manté una dualitat o bicefàlia en les polítiques públiques de memòria. La Direcció General i el Memorial Democràtic. En aquesta llei es consagra una jerarquització que comporta incoherències i inconvenients.

ii) És especialment preocupant el buidat de contingut del Memorial Democràtic (MD) que preveu la llei. Ha de dependre del MD, com a mínim, la xarxa d'espais i paisatges de memòria, el cens de simbologia, així com la resta de censos si és que és jurídicament viable.

iii) Reivindiquem que el MD ha de ser un òrgan rellevant, independent, estable i de consens per assegurar l'execució de les polítiques públiques que dissenyin els governs, sense que es vegi afectat per canvis polítics. El Memorial Democràtic ha de dependre del Parlament de Catalunya. La persona que ocupi la direcció s'escollirà mitjançant concurs públic regit pels principis de mèrit, capacitat, publicitat, igualtat, transparència i lliure concurrència. Per altra banda, la Direcció General, ha de servir per a fomentar la consecució de polítiques públiques per part del Govern.

Resposta: l'estructura administrativa proposada a l'Avantprojecte de llei és la mateixa que l'actual, respecte de la qual no s'aprecien incoherències. Les competències del Memorial Democràtic no han estat modificades, motiu pel qual no es comprèn per què s'afirma que es produeix un "buidat de contingut". Cal dir que les observacions formulades no especifiquen per quin motiu es considera que es produeix el "buidat" esmentat.

D'altra banda, si el Memorial Democràtic depengués del Parlament, l'Administració de la Generalitat perdria un dels ens a través dels quals desenvolupa les seves competències. Cal tenir en compte que es preveu, en un nou apartat 3 a l'article 70, que el departament d'adscripció i el Memorial Democràtic han d'establir un contracte programa, de durada pluriennal, que ha d'incloure, com a mínim, la definició anual dels objectius que s'han d'assolir, la previsió de resultats que cal obtenir i els instruments de seguiment i control i d'avaluació a què l'activitat de l'entitat s'ha de sotmetre durant la vigència del contracte.

No obstant això, se suprimeixen de l'articulat de l'Avantprojecte les referències a la Direcció General de Memòria Democràtica, llevat de les contingudes als articles esmentats a la disposició addicional dotzena, la qual estableix que dits preceptes tenen rang reglamentari.

27

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 27 de 28

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

23. Al·legacions sobre el règim sancionador

i. Hi ha un excés punitiu. La classificació d'infraccions molt greus s'ha de limitar a les més greus. No hauria d'incloure les lletres f) i g) que haurien de ser "greus".

f) *Causar dolosament o negligentment danys en Espais de Memòria Democràtica de Catalunya, quan les característiques de l'Espai, la rellevància dels esdeveniments que hi van tenir lloc, o la gravetat de l'alteració física perpetrada, justifiquin la seva qualificació com a molt greu, i sens perjudici de l'establert a l'article 76.3.*

g) *Causar dolosament o negligentment danys en arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica, sens perjudici de l'establert a l'article 76.4.*

Lleis de memòria com la d'Euskadi inclouen només infraccions molt greus:

a) *La realización de excavaciones incumpliendo lo dispuesto en el artículo 17.1.*

b) *La destrucción de fosas de víctimas en los terrenos incluidos en los mapas de localización a que se refiere el artículo 16 o en un Lugar, Espacio o Itinerario de Memoria Histórica de Euskadi.*

c) *La destrucción u ocultación n de documentación relevante para la investigación y conocimiento de la verdad.*

ii. S'ha d'anar amb compte amb les limitacions punitives que poden incidir amb drets fonamentals com el de llibertat d'expressió o protesta. Històricament l'enduriment punitiu que afecta a aquests drets ha acabat per afectant a les entitats socials de defensa de drets i a les esquerres. En aquest sentit, compte amb la lletra h) de les molt greus o amb les lletres g) h) i) de les greus. En tot cas és indispensable que en aquests casos el redactat no sigui vague i sigui detallat i clar per no donar lloc a interpretacions diferents de les previstes.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. La causació de danys en espais de memòria pot ser molt greu, greu o lleu segons el cas, la qual cosa permet imposar la sanció que sigui més adequada en cada cas. Pel que fa a la causació de danys en documents, considerem que aquest fet pot constituir la destrucció deliberada de les proves de violacions dels drets humans i del dret internacional humanitari, motiu pel qual han de ser objecte de la sanció màxima, ja que impedeixen donar compliment als principis de justícia transicional de veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició. Les infraccions establertes pretenen ser mesures dissuasives dels comportaments que s'hi descriuen.

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

28

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:45

Pàgina 28 de 28

1177

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya #ID: 25223512
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica
Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria
Data de registre: 04/01/2023 10:54:03 **Núm. de registre:** 9067/3273/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 10:54:05

Detall

Senyors, senyores,

Us trameto, adjunta, la nota de resposta a les al·legacions que vau formular durant el tràmit d'audiència a les entitats interessades corresponent a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Trobareu la darrera versió de l'Avantprojecte esmentat, així com les memòries que l'acompanyen, a l'enllaç següent, sota l'epígraf Fase de sol·licitud de dictàmens:
<https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/Organitzacio-i-normativa/normativa/normativa-en-tramit/jus/en-tramit/normativa-en-tramit-md>.

Atentament,

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:10

Pàgina 1 de 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya per la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.

Fets

El 17 de maig de 2022, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana va presentar al·legacions a l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legació: es proposa afegir un nou apartat 2 a l'article 15, amb el redactat següent:

Article 15. Definició de les víctimes

1. Als efectes d'aquesta llei, es consideren víctimes totes aquelles persones que en el territori de Catalunya van patir danys, personals o morals, a nivell individual o de manera col·lectiva, incloent-hi lesions físiques o mentals, patiment emocional, privacions de béns, pèrdues financeres, o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals i llibertats públiques, com a conseqüència de la violència i la repressió dutes a terme, promogudes o tolerades per les autoritats públiques en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

2. Les persones jurídiques que en el territori de Catalunya van patir danys, patrimonials o morals, privacions de béns o pèrdues financeres, com a conseqüència de la violència i la repressió dutes a terme, promogudes o tolerades per les autoritats públiques en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

Resposta: no s'accepta l'observació. Al llarg de tot l'articulat, el terme "persones" inclou tant persones físiques com jurídiques. Només s'ha fet referència expressa a les persones jurídiques, a mode de precisió, en alguns supòsits en què s'ha considerat necessari per evitar males interpretacions o en què ha calgut fer un reconeixement exprés com a víctimes especialment damnificades. Per tant, les persones jurídiques queden incloses en el concepte de víctima definit a l'apartat 1, de manera que l'apartat 2 proposat resulta reiteratiu.

2. Al·legació: es proposa afegir el text subratllat a la lletra a) de l'article 38.1:

Article 38. Objecte i naturalesa de les entitats memorialistes

1. Les entitats memorialistes contribueixen a la conscienciació social per preservar la memòria democràtica de Catalunya i defensar els drets de les víctimes.

2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'entitats memorialistes les

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:01

Pàgina 1 de 5

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

entitats sense ànim de lucre que compleixin els requisits següents:

a) Que siguin associacions, fundacions, organitzacions de caire social o altre tipus d'entitats, constituïdes legalment, que tinguin entre les seves finalitats estatutàries la recuperació de la memòria democràtica de Catalunya o la defensa dels drets de les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil així com els centres i instituts d'estudis de recerca local i comarcal de Catalunya, amb un extensa experiència en l'estudi i difusió de les temàtiques memorialístiques, acumulant un important corpus documental editat, fonamental com a base per a futures actuacions, i un ingent nombre de projectes de recuperació de la memòria escampats pel territori.

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. La redacció de l'Avantprojecte de llei esmenta els diferents tipus d'entitats memorialistes existents fent referència a la forma jurídica que aquestes adopten d'acord amb la normativa vigent en matèria de persones jurídiques. Per tal d'ampliar la tipologia de persones jurídiques esmentades i les funcions d'aquestes, la lletra a) de l'article 38.1 queda redactada de la manera següent:

"a) Que siguin associacions, federacions, confederacions, fundacions, organitzacions de caire social o altre tipus d'entitats, constituïdes legalment, que tinguin entre les seves finalitats estatutàries la recuperació, la preservació i la divulgació de la memòria democràtica de Catalunya o la defensa dels drets de les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil".

3. Al·legació: es proposa afegir el text subratllat a l'article 42:

Article 42. Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya

1. El Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya té com a finalitat identificar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya; descriure llurs valors, fragilitats i riscos vinculats; i proposar els criteris de preservació, gestió i promoció, així com els criteris i les mesures generals a integrar en les polítiques de memòria democràtica i altres polítiques territorials i sectorials amb incidència directa o indirecta sobre el paisatge.

2. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica elaborar el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, en col·laboració amb l'Observatori del Paisatge i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, que agrupa els centres i instituts d'estudis de recerca local i comarcal, entitats arrelades territorialment i que acumulen una dilatada experiència en l'elaboració d'estudis i projecte de memòria democràtica.

3. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica aprovar el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, amb els tràmits previs d'informació pública i de consulta als ens locals, a les organitzacions econòmiques i socials concernides així com als centres i instituts d'estudis de recerca local i comarcal, com a entitats consultives de referència avalades per la seva trajectòria.

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:01

Pàgina 2 de 5

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

4. El Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya té, com a mínim, el contingut següent:

[...]

f) [...] Es considerarà els centres i instituts de recerca local i comarcal com a possibles gestors en el territori dels elements que integrin el Mapa.

Resposta: pel que fa a l'apartat 2, no s'accepta l'al·legació, ja que elaborar el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya és una competència administrativa i, per tant, aquesta activitat ha de ser realitzada per un òrgan o entitat de caràcter públic.

Pel que fa a l'apartat 3, s'accepta parcialment l'observació. L'actual article 46.3 queda redactat de la manera següent:

"3. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica aprovar el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, amb els tràmits previs d'informació pública i de consulta als ens locals i a les organitzacions econòmiques i socials concernides i a la resta de persones interessades".

4. Al·legació: Article 44. Protecció dels Espai de Memòria Democràtica de Catalunya

Que dins les categories en què es classifiquen els Béns Culturals d'Interès Nacionals s'inclouï la categoria d'Espai de Memòria Democràtica, en la línia de la figura de protecció de la Zona d'Interès Etnològic

La Llei 9/1993, del Patrimoni Cultural Català, defineix les ZIE com "conjunts de vestigis, que poden incloure intervencions en el paisatge natural, edificis i instal·lacions, que contenen en llur si elements constitutius del patrimoni etnològic de Catalunya".

Resposta: no s'accepta l'al·legació, ja que l'Avantprojecte de llei examinat no modificarà cap altra norma amb rang de llei vigent. L'esmena proposada s'hauria d'introduir en la nova llei del patrimoni cultural que es proposi, quan el departament de l'Administració de la Generalitat competent n'iniciï la tramitació.

5. Al·legació: es proposa afegir el text subratllat a l'article 45:

Article 45. Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya

1. L'Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya té com a finalitat la documentació i la recopilació sistemàtiques, la investigació i la difusió dels espais, immobles i indrets que tinguin la consideració d'Espai de Memòria Democràtica de Catalunya. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica l'elaboració i gestió d'aquest Inventari. Per l'elaboració de l'Inventari comptarà amb la col·laboració d'entitats memorialístiques i amb els centres i instituts d'estudis locals i comarcals ja que donada la seva extensa implantació territorial són entitats de referència a l'hora d'elaborar inventaris d'abast català.

2. L'Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya ha d'incloure, si més no, les informacions següents:

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:01

Pàgina 3 de 5

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- a) Identificació de l'Espai de Memòria Democràtica de Catalunya.
- b) Descripció de l'Espai.
- c) Informació dels valors que van justificar la declaració.
- d) Delimitació cartogràfica i coordenades geogràfiques.
- e) Categoria de protecció, d'acord amb la normativa en matèria de patrimoni cultural, si escau.
- f) Recursos documentals associats.

Resposta: s'accepta parcialment l'al·legació. L'actual article 43.1 queda redactat de la manera següent:

"1. L'Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya té com a finalitat la documentació i la recopilació sistemàtiques, la investigació i la difusió dels béns, itineraris o indrets que tinguin la consideració d'Espai de Memòria Democràtica de Catalunya. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica elaborar i gestionar aquest Inventari."

Es considera que elaborar l'Inventari és una competència administrativa i, per tant, aquesta activitat ha de ser realitzada per un òrgan o entitat de caràcter públic.

Pel que fa a afegir una nova lletra, la f), no s'accepta l'observació, ja que el contingut proposat fa referència a aspectes extrínsecs als Espais de Memòria Democràtica que no han de quedar reflectits en un instrument jurídic, com és l'Inventari.

6. Al·legació: Article 67. Consell Assessor del Memorial Democràtic. Considerem que caldria afegir al Consell Assessor un / una representant de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, per l'experiència acumulada pels centres d'estudis locals en les temàtiques memorialístiques i per les línies d'actuació actuals, constituint un bagatge a tenir en compte a l'hora de planificar i dur a terme actuacions.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. Es considera que la composició establerta, coincident amb la vigent en aquests moments, és adequada per al compliment de les funcions que té encomanades aquest òrgan col·legiat.

7. Al·legació: Article 68. Consell de Participació del Memorial Democràtic

Esmena a la proposta sorgida al Consell de Participació. Considerem que no cal anul·lar "representants", ja que han de ser persones triades per les entitats.

2. Les persones membres del Consell de Participació són nomenades per la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat al qual és adscrit el Memorial Democràtic, a proposta de la Junta de Govern, d'entre persones amb una trajectòria reconeguda en la defensa dels valors cívics i de la memòria democràtica, i representants d'entitats memorialistes, entitats i moviments que es van significar en la lluita antifranquista, sindicats, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, organitzacions associatives d'ens locals i mitjans de comunicació.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. Es considera que la persona membre del Consell de Participació ha de ser la persona jurídica, i que ha de ser aquesta qui consti en el

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:01

Pàgina 4 de 5

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

nomenament corresponent. Haurà de ser l'òrgan competent de cada persona jurídica qui decideixi quina persona física la representarà, i haurà de comunicar aquesta decisió al Memorial Democràtic. En conseqüència, d'acord amb el redactat que consta en l'Avantprojecte, quan una entitat memorialista decideixi canviar la persona que l'ha de representar, ja no caldrà que el conseller o consellera faci un nou nomenament, a proposta de la Junta de Govern, a proposta, alhora, de l'entitat corresponent. Amb aquesta modificació es pretenen agilitar els canvis en la designació de les persones representants de les persones jurídiques, ja que en ocasions pot ser necessari canviar-les amb certa celeritat.

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:01

Pàgina 5 de 5

Generalitat
de Catalunya

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya #ID: 25221900
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica
Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria
Data de registre: 04/01/2023 09:58:33 **Núm. de registre:** 9067/3094/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 09:58:35

Detall

Senyors, senyores,

Us trameto, adjunta, la nota de resposta a les al·legacions que vau formular durant el tràmit d'audiència a les entitats interessades corresponent a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Trobareu la darrera versió de l'Avantprojecte esmentat, així com les memòries que l'acompanyen, a l'enllaç següent, sota l'epígraf Fase de sol·licitud de dictàmens:
<https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/Organitzacio-i-normativa/normativa/normativa-en-tramit/jus/en-tramit/normativa-en-tramit-md>.

Atentament,

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:14

Pàgina 1 de 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Fets

El 17 de maig de 2022, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques va presentar al·legacions a l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legació: Les determinacions sobre noves obligacions en els diferents àmbits (planejament, retirada de símbols, actuacions de localització i recuperació, paisatges i espais de memòria democràtica, retirada de simbologia franquista, etc.), no tenen una concreció en el finançament. Hi ha només referències genèriques.

Caldria concretar millor el finançament de les diferents obligacions que s'estableixen per als ens locals.

Resposta: els aspectes econòmics de l'aplicació de la norma que es proposa no hi són regulades, ja que depenen d'aspectes pressupostaris i, per tant, poden variar en funció del que estableixi la Llei de pressupostos que sigui aplicable.

2. Al·legació: En els diferents òrgans de governança de la memòria democràtica, hi ha molt poca representativitat del món local. En el memorial democràtic, en la Junta de Govern, dels quinze membres, només una, la representant de la xarxa d'arxius comarcals de Catalunya, ve de l'àmbit local.

Quant al Consell Assessor, les deu persones són designades per les universitats, l'Institut d'Estudis Catalans i la filmoteca de Catalunya.

Finalment, en el Consell de Participació la designació és a càrrec de la Generalitat a proposta de la Junta de Govern i es cita, entre altres criteris, les organitzacions associatives d'ens locals.

Per les competències i obligacions que aquesta Llei atribueix als ens locals i per la responsabilitat que deriva de les accions i omissions que s'hi contemplen, caldria una representació de les entitats municipalistes, en la Junta de Govern i en el Consell Assessor.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. La composició dels diferents òrgans col·legiats es determina en funció de les competències de cadascun d'aquests i, per tant, dels temes que s'hi hagin de tractar. La representació de les entitats locals s'ha previst per al Consell de Participació perquè és en l'àmbit d'actuació d'aquest on és necessari comptar amb el parer dels municipis i comarques a l'hora de formar la voluntat de l'òrgan col·legiat.

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:17

Pàgina 1 de 4

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

3. Al·legació: S'incorpora una nova obligació al planejament urbanístic en l'article 47. Caldria concretar millor com afecta a l'àmbit municipal. Entre altres qüestions, determinar si és d'aplicació en els futurs planejaments o s'haurà de fer la modificació puntual quan s'incorporin paisatges de Memòria Democràtica.

També és massa genèrica i inconcreta la previsió de l'article 47.1 *in fine*: " ... i han de garantir una preservació adequada de llurs valors i caràcter".

Resposta: s'accepta l'al·legació. L'article 47 queda redactat de la manera següent:

"Article 47. Instruments d'ordenació del territori, urbanisme i medi ambient

1. Els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden establir determinacions d'ordenació concordants amb el règim de protecció establert per als Espais de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en l'Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya.

2. Per tal de garantir una preservació adequada de llurs valors i caràcter, els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden integrar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya i, si s'escau, les determinacions dels plans de gestió dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya.

3. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'emetre un informe preceptiu al planejament territorial i urbanístic sobre els Espais i Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya.

4. Els informes a què es refereix l'apartat 3 s'han d'emetre en el termini de tres mesos. En cas que no siguin emesos en aquest termini, s'ha d'entendre que són favorables.

5. En les actuacions sotmeses als instruments de prevenció i control ambiental segons la normativa vigent, s'han d'adoptar les mesures protectores i cautelars necessàries per preservar els Espais de Memòria Democràtica de Catalunya i garantir una gestió adequada dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya."

4. Al·legació: Cal aclarir si l'article 49.4 quan determina l'execució subsidiària per part de la Generalitat, es refereix també als ens locals. La lectura teleològica de l'article no permet deduir-ho, ja que sembla que es pugui referir només als privats (49.3) i és d'especial importància si es considera la seva relació amb el règim sancionador (art.78 lletra l) i en relació a la disposició addicional sisena, sobre el termini per a complir l'obligació de retirada.

En tot cas, a part d'aclarir aquest aspecte, cal incorporar una notificació a l'ens local corresponent, en la incoació i resolució del procediment que s'inicia en aplicació de l'article 49.4.

Resposta: s'accepta l'al·legació. Els articles 49.4 i 49.5 queden redactats de la manera següent:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

4. Si la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 no adopta les mesures que s'hi estableixen dins el termini fixat a la disposició addicional vuitena, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'incoar d'ofici el procediment per retirar-la.

5. Quan la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 vulgui fer una retirada parcial o, si escau d'acord amb l'establert a l'article 50, una resignificació, ha de presentar la sol·licitud corresponent al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica. La sol·licitud s'ha de presentar amb anterioritat a la finalització del tràmit d'audiència a què fa referència l'apartat 6, si s'escau.

5. **Al·legació:** La previsió opcional de la comissió prevista a l'article 51, crea dubtes.

D'una banda, si és opcional, com es resolen la resta de conflictes en cas que una de les dues administracions no hi estigui d'acord?

Creiem que no pot ser obligatòria, ja que es vulneraria l'autonomia local.

En tot cas, no podem estar d'acord en que, en cas d'optar-se voluntàriament per aquesta solució, el vot dels representants de la Generalitat sigui diriment.

I seguim amb el dubte si el procediment només pot incoar-se per incompliment dels particulars o per incompliment de la pròpia administració local.

Resposta: s'accepta l'al·legació i se suprimeix l'article 51.

6. **Al·legació:** També aquí es generen dubtes respecte a l'aplicació al món local. A l'igual que passa amb la retirada de símbols, en el cas de les distincions, l'article 78 lletra l) preveu una sanció per infracció greu si no s'impulsa la retirada. Però en aquest cas, no es preveu un procediment com el de l'article 51 i s'haurà d'estar directament a la instrucció del procediment sancionador.

Creiem que és l'ens local qui ha de tenir en tot moment la competència per atorgar o treure qualsevol distinció i s'hauria de deixar al seu criteri, sense que això pugui comportar sancions.

Resposta: s'accepta l'al·legació. Se suprimeixen les infraccions establertes a les lletres k) i l) de l'actual article 76.2.

7. **Al·legació:** Els terminis de les disposicions addicionals sisena i setena, ens plantegen dubtes sobre el compliment, especialment per aquells municipis amb menys recursos i poca estructura administrativa.

Resposta: s'accepta l'al·legació. El termini s'amplia a dos anys.

8. **Al·legació:** sol·licitem que es determini si hi ha afectació a l'autonomia local dels següents articles:

- Article 49, quant a l'actuació d'ofici de l'Administració de la Generalitat.

3

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:55:17

Pàgina 3 de 4

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- Article 51, respecte a la resolució de discrepàncies entre administracions.
- Article 54, respecte la retirada de distincions, medalles, etc.
- I la relació d'aquests articles amb l'article 78 quant a les sancions.

Al nostre parer els ens locals han de complir el que determina la Llei en el marc de les seves competències, tant en la retirada de símbols en edificis, via pública, etc. , de titularitat local com en les distincions que hagi atorgat l'ens local.

En els casos en que no quedi clar si s'han de retirar o no, és l'ens local qui ho ha d'acabar de determinar. No compartim una solució alternativa en que sigui la Generalitat qui ho acabi determinant, ja que qui pot apreciar millor les circumstàncies de cada cas és l'ens local.

Si la persona obligada és un ens local, i es determina que s'està incomplint la Llei, s'hauria d'arbitrar un règim específic que, en tot cas, respectés l'autonomia local. Amb l'actual redactat, això no queda clar.

Resposta: ateses les modificacions efectuades als articles 49, antic article 51, 53 i 76, es considera que no hi ha afectació de l'autonomia local.

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya #ID: -20914
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica
Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria
Data de registre: 04/01/2023 09:55:15 **Núm. de registre:** 9056/767/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 09:55:16

Detall

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:14

Pàgina 1 de 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya per la Federació d'Ateneus de Catalunya.

Fets

El 17 de maig de 2022, la Federació d'Ateneus de Catalunya va presentar al·legacions a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legació: En el capítol I, referit a la reparació i al reconeixement de les víctimes, s'hauria d'especificar també l'estatus de víctimes a les persones jurídiques afectades per la repressió i les exaccions del règim, mencionant concretament a ateneus i altres centres similars:

Article 15. Definició de les víctimes

2. Es consideren víctimes les persones següents:

d) Les persones jurídiques afectades per les exaccions de la dictadura tindran també la consideració de víctima. Aquesta llei, amb especial cura, preveu el reconeixement d'aquelles entitats que es van significar per la defensa dels valors democràtics, com els ateneus, associacions de dones, cooperatives, lògies maçòniques i altres centres socials similars.

Resposta: no s'accepta l'observació. Al llarg de tot l'articulat, el terme "persones" inclou tant persones físiques com jurídiques. Només s'ha fet referència expressa a les persones jurídiques, a mode de precisió, en alguns supòsits en què s'ha considerat necessari per evitar males interpretacions o en què ha calgut fer un reconeixement exprés com a víctimes especialment damnificades. Per tant, les persones jurídiques queden incloses en el concepte de víctima definit a l'apartat 1, de manera que la inclusió en l'apartat 2, d'acord amb l'al·legació formulada, resultaria reiterativa.

D'altra banda, el reconeixement a les entitats que es van distingir en la defensa de la legalitat democràtica republicana durant la Guerra Civil i dels valors i les llibertats democràtics durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia ja es regula a l'article 17.

2. Al·legació: A l'article 21, referit a la reparació de les persones que hagin sofert un menyscabament injust del patrimoni, s'hauria d'especificar la voluntat d'investigar les potencials confiscacions produïdes durant el període, i la voluntat de la Generalitat de defensar el dret dels seus antics propietaris a la devolució:

Article 21. Reparació de persones que hagin sofert menyscabament injust del seu patrimoni

... La Generalitat promourà la investigació de les confiscacions produïdes durant el període dictatorial a Catalunya, sigui per raons ideològiques, religioses o polítiques. Es

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:51:43

Pàgina 1 de 2

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

faran, doncs, auditories d'ofici dels béns immobles, obres d'arts i paper moneda i, un cop identificats els seus legítims propietaris i hereus, la Generalitat farà tot el possible per defensar els seus drets imprescriptibles a devolució i rescabament davant les institucions de l'Estat espanyol responsables actuals de la gestió d'aquest patrimoni espoliat.

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'actual article 20 queda redactat de la manera següent:

"Article 20. Reparació de persones que hagin sofert menyscabament injust del seu patrimoni

1. La Generalitat ha de promoure la investigació de les confiscacions de paper moneda, obres d'art, béns immobles i altres béns i drets produïdes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

2. La Generalitat, dins del marc de les seves competències, ha de facilitar a aquelles persones, tant físiques com jurídiques, que, en el territori de Catalunya, van patir privacions de béns o pèrdues financeres l'accés als documents que acreditin el menyscabament injust del seu patrimoni, en els termes establerts per la normativa reguladora de l'accés a la informació pública, i ha de facilitar a les persones esmentades informació, ajuda i assistència perquè puguin sol·licitar el rescabament escaient.

3. Quan sigui possible, s'ha de fer constar al Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista els béns de què les persones afectades van ser privades o l'abast de les pèrdues financeres."

Aquest article es completa amb l'article 13 de l'Avantprojecte de llei, el qual regula l'exercici de l'acció popular per part de l'Administració de la Generalitat en aquells casos que s'hi regulen.

Alfons Aragonese
Director general de Memòria Democràtica

Generalitat
de Catalunya

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya #ID: 25221912
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica
Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria
Data de registre: 04/01/2023 09:59:38 **Núm. de registre:** 9067/3098/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 09:59:40

Detall

Senyors, senyores,

Us trameto, adjunta, la nota de resposta a les al·legacions que vau formular durant el tràmit d'audiència a les entitats interessades corresponent a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Trobareu la darrera versió de l'Avantprojecte esmentat, així com les memòries que l'acompanyen, a l'enllaç següent, sota l'epígraf Fase de sol·licitud de dictàmens:
<https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/Organitzacio-i-normativa/normativa/normativa-en-tramit/jus/en-tramit/normativa-en-tramit-md>.

Atentament,

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:12

Pàgina 1 de 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya per la Federació de Municipis de Catalunya.

Fets

El 17 de maig de 2022, la Federació de Municipis de Catalunya va presentar al·legacions a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legacions a l'Exposició de motius. Reformulació.

Al llarg de l'exposició de motius i a l'articulat es fa referència al "període entre la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil".

Es suggereix substituir la denominació d'aquest període fent referència a la transició o a la data exacte (per exemple la data d'aquelles eleccions: 20.4.1980).

Resposta: l'àmbit temporal de l'Avantprojecte coincideix amb l'establert en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, la qual estableix que "el Memorial Democràtic se centra en l'etapa 1931-1980, és a dir, des de la proclamació de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil", redacció que va ser objecte d'un ampli consens en la seva aprovació. L'Avantprojecte de llei ha volgut respectar la redacció pactada en el seu dia, ja que ha demostrat la seva eficàcia.

2. Al·legacions a l'article 2. Modificació.

Quan fa referència a que "L'Administració de la Generalitat ha d'adaptar les mesures necessàries (...)", a l'anterior avantprojecte del 2019, en aquest apartat es feia referència a totes les administracions públiques de Catalunya.

Es proposa substituir aquest redactat pel següent: "les administracions públiques han d'adoptar les mesures necessàries" de manera que sigui vinculant per totes les administracions públiques.

Resposta: s'accepta l'observació. L'article 2.3 queda redactat de la manera següent:

"3. Les administracions públiques de Catalunya, en l'exercici de les seves competències respectives, han d'adoptar les mesures necessàries per fer efectius, de manera integral:".

3. Al·legacions a l'article 6. Modificació (o supressió en segona opció i en aquest cas supressió també de la Disposició Addicional Primera).

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 1 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

S'objecta la necessitat de crear "Comissió de Memòria democràtica" compostat per nou experts nomenats pel Parlament) si és un mer òrgan assessor i consultiu més. En cas que fos una espècie de "Comissió de la Veritat" caldria explicitar-ho així a l'enunciat atès que les seves funcions són ambigües i no corresponen clarament al que entenem com a "comissions de la veritat". Si no es defineix bé aquest punt, l'òrgan que es crea és un òrgan consultiu més, que duplica els que ja existeixen (la Junta de Govern del Memorial Democràtic, amb vuit experts nomenats pel Parlament, entre altres; el Consell Assessor del Memorial Democràtic, el Consell de Participació del Memorial Democràtic i el Comitè de fosses).

En cas de que no s'acollís aquesta modificació es proposa la seva supressió i de la Disposició adicional primera.

Art. 6.7 (en cas de que no es suprimís tot l'article) Modificació.

Pel cas que no s'estimi la supressió de la Comissió de Memòria Democràtica caldria que l'article es modifiqui en els següents termes:

On diu" El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens que en depenen o hi estan vinculats poden transmetre a la Comissió la informació de què disposin...."

Ha de dir" El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens que en depenen o hi estan vinculats han de transmetre a la Comissió la informació de què disposin...."

Resposta: s'accepta l'observació i se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica. El relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, Pablo de Greiff, en l'informe de 22 de juliol de 2014, posa de manifest la necessitat que Espanya:

- D'una banda, es doti d'informació oficial sobre els fets esdevenuts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista (com ara el nombre de víctimes, el recurs als treballs forçats, les diferents formes de repressió, la responsabilitat de les empreses privades per la seva participació o complicitat en la violació de drets humans...).

- D'altra banda, es doti d'un mecanisme oficial per a l'esclariment de la veritat, per tal d' "oficialitzar la veritat" i resoldre el problema de l'excessiva fragmentació que caracteritza la construcció de la memòria democràtica a Espanya. Cal centralitzar i analitzar la informació de què es disposa sobre els fets esdevenuts, i fer el reconeixement oficial de dits fets.

El relator considera que el reconeixement dels fets i la responsabilitat i la presentació de disculpes oficials no poden ser un reconeixement genèric, sinó que ha de ser individualitzat, i que té un valor fonamental.

La creació, mitjançant l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica, de la Comissió de Memòria Democràtica tenia per objecte donar compliment, en l'àmbit de Catalunya, a les recomanacions del relator especial de les Nacions Unides, així com a les STC 83/2020 i 139/2020, respecte les funcions d'aquest tipus de comissions. No obstant això, atesa

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

l'al·legació formulada, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica.

4. Al·legacions a l'article 9:

Art. 9.3. Addició al final de l'apartat.

Cal addicionar al final de l'apartat:

"3. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar la preservació i el desenvolupament del Banc de la Memòria Democràtica mitjançant el Memorial Democràtic."

Resposta: s'accepta parcialment l'al·legació i se suprimeix l'actual article 8.3.

5. Al·legacions a l'article 15:

Art. 15.4 i). Modificació.

On diu:

"i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals, les lògies maçòniques, les associacions vinculades a moviments feministes, els ateneus i les agrupacions culturals i religioses represaliades per la dictadura franquista."

Ha de dir:

"i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals i altres moviments sociopolítics.

"i bis) Les entitats i associacions socials, culturals, recreatives, religioses i esportives, represaliades per la dictadura franquista, incloses les lògies maçòniques, les associacions vinculades a moviments feministes, les societats obreres i pageses locals i els ateneus, i les cooperatives."

Justificació: Cal separar els partits i sindicats de les entitats, millorar la redacció i ampliar el concepte d'associacions i entitats.

Resposta: s'accepta l'observació. Les lletres i) i j) de l'actual article 14.4 queden redactades de la manera següent:

- i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals i altres moviments sociopolítics.
j) Les entitats culturals, socials, religioses, esportives i recreatives; els ateneus; les cooperatives; les organitzacions obreres i pageses; les entitats vinculades a moviments feministes; i les lògies maçòniques.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

6. Al·legacions a l'article 18:

Art. 18. Addició d'un nou punt a bis) a l'apartat 1.

"A bis) El 5 de maig de cada any es commemora el Dia nacional de la deportació dels catalans i catalanes als camps nazis."

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'actual article 17.2 queda redactat de la manera següent:

"2. La Generalitat impulsa actes d'homenatge i reparació cada 27 de gener, Dia internacional de commemoració en memòria de les víctimes de l'Holocaust, cada 8 de maig, Dia internacional per al record i la reconciliació i d'homenatge a totes les víctimes de la Segona Guerra Mundial, així com altres diades vinculades a la defensa dels drets humans i la condemna d'episodis de violacions greus de drets humans."

7. Al·legacions al títol IV:

ESMENES al Títol IV (Arts. 24-32) Esmena general

Al llarg de tot l'articulat de la llei (a saber, els arts. 24.1, 24.2 i 24.5; art. 25.1; 27.5), per emmarcar el període d'actuació de la llei, es fa referència al "període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". Es proposa fer referència a la transició o al 1980 o a la data exacta.

Resposta: l'àmbit temporal de l'Avantprojecte coincideix amb l'establert en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, la qual estableix que "el Memorial Democràtic se centra en l'etapa 1931-1980, és a dir, des de la proclamació de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil", redacció que va ser objecte d'un ampli consens en la seva aprovació. L'Avantprojecte de llei ha volgut respectar la redacció pactada en el seu dia, ja que ha demostrat la seva eficàcia.

8. Al·legacions a l'article 24:

Art. 24. Apartat 2 bis. Nou apartat.

A l'efecte de dur a terme les actuacions esmentades, l'Administració de la Generalitat estableix els següents objectius:

- Localitzar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista per a recuperar-ne i a identificar-ne les restes.
- Garantir els drets de llurs familiars a l'obtenció d'informació sobre llur destí, a la identificació de les restes i al reconeixement de la seva memòria i dignitat.
- Senyalitzar i dignificar els llocs dels enterraments i recuperar-los com a espais de memòria, en els casos previstos en aquesta llei.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

d) Satisfer el dret de la societat a conèixer la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista i les circumstàncies en què, durant aquest període, es van produir desaparicions forçades de persones i es van cometre vulneracions dels drets humans.

e) Garantir a les víctimes i familiars de desaparicions forçoses el dret a la justícia d'acord amb el dret nacional i internacional, incloses les recomanacions del Grup de Treball sobre Desaparicions Forçoses del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que el contingut de la proposta ja consta en diferents articles de l'Avantprojecte de llei, motiu pel qual el text proposat resulta reiteratiu. En concret, els articles que recullen els aspectes indicats són el 23.1, el 31, l'1.1.e) i el 2.3.b).

Art. 24. Apartat 3. Nou redactat (en substitució de l'apartat 3 de l'avantprojecte).

Art. 24.3.1 Les institucions capacitades per executar les actuacions de recuperació i identificació de les persones desaparegudes a què fa referència l'apartat 1 són les següents:

- a) L'Administració de la Generalitat
- b) Els ens locals, les universitats i altres centres de recerca que compleixin les condicions establertes en aquesta llei, que comptin amb professionals adequats per dur a terme les actuacions, que acreditin la capacitat científica necessària i que presentin un projecte científic d'intervenció.

Art. 24.3.2 El projecte científic a què fa referència l'apartat anterior ha d'incloure les proves documentals o la relació d'indícis que justifiquin la intervenció, així com una memòria que garanteixi el compliment de les condicions establertes en aquesta llei o les que siguin determinades per reglament.

Art. 24.3.3 Les sol·licituds d'intervenció, degudament acompanyades pel projecte científic a què fa referència l'apartat anterior, hauran de ser presentades per les institucions reconegudes a l'apartat 3 b) a l'Administració de la Generalitat, que les podrà autoritzar, i d'acord amb el procediment que s'estableixi reglamentàriament.

Art. 24.3.4 Les actuacions, un cop autoritzades, podran ser executades directament per les institucions reconegudes a l'apartat 3 b), o de forma conjunta amb la Generalitat mitjançant conveni, sense perjudici de les fórmules de finançament que s'acordi en cada cas. L'Administració de la Generalitat podrà subscriure convenis de col·laboració amb altres administracions públiques o universitats per l'execució de les activitats sempre i quan comptin amb professionals adequats per a dur-les a terme i que acreditin la capacitat científica necessària.

Art. 24.3.5 A més de l'autorització, qualsevol actuació haurà de ser supervisada per l'Administració de la Generalitat, que vetllarà per què s'apliquin les corresponents normatives sanitària i de patrimoni cultural, així com els protocols que preveu aquesta llei, amb les garanties i procediments que s'estableixin reglamentàriament.

Art. 24.3.6 L'Administració de la Generalitat podrà executar o encarregar d'ofici

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

intervencions de caràcter preventiu o d'urgència, al marge dels procediments d'autorització establerts. En cas de la localització fortuïta, en superfície o en el subsòl, de restes de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, s'haurà de notificar la troballa a l'Administració de la Generalitat, que procedirà a la seva documentació i a la corresponent excavació d'urgència, d'acord amb el que estableix aquest article.

Art. 24.3.7 L'Administració de la Generalitat ha de comunicar a les institucions, entitats i persones legitimades per a instar les actuacions esmentades a l'article 28 la iniciació o no de les actuacions. Igualment ha de comunicar a les institucions a què fa referència l'apartat 3 l'autorització o no de les actuacions sol·licitades, en els terminis que s'estableixin reglamentàriament. En el cas que no s'emprenguin o no s'autoritzin les actuacions, s'ha d'indicar als sol·licitants els motius i els recursos administratius que s'hi poden interposar.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. El procediment establert en l'Avantprojecte de llei es considera idoni per assolir els objectius perseguits i dona compliment a les recomanacions que consten en els informes del relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició i del grup de treball sobre desaparicions forçades i involuntàries. En concret, l'informe de 7.9.2017 del Grup de treball sobre desaparició forçada de persones posa de manifest la correcta actuació de Catalunya respecte el lideratge en l'exhumació de fosses. Així mateix, en l'informe de 22.7.2014, el relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, Pablo de Greiff, fa constar que actuar d'una altra manera comporta dificultats metodològiques, d'homologació i d'oficialització de la veritat, i es crea un efecte pervers que obliga les famílies a triar entre el dret a enterrar el seu familiar i la possibilitat d'establir una veritat oficial sobre les circumstàncies de la seva mort.

9. Al·legacions a l'article 25:

Art. 25. Addició nou apartat 3 bis.

3 bis. S'han d'adoptar les mesures necessàries per tal de coordinar les dades del Cens de persones desaparegudes amb d'altres censos similars creats a nivell estatal i internacional, i en general, s'establiran els mecanismes de cooperació i col·laboració necessaris amb altres institucions de l'Estat espanyol, Europa i del món per al compliment de la present llei.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. No es considera adequat sotmetre el Cens de persones desaparegudes a la coordinació d'una altra administració. D'altra banda, la possibilitat d'establir convenis de col·laboració ja està prevista per la normativa sobre règim jurídic de les administracions públiques, per la qual cosa la previsió proposada resulta superflua.

10. Al·legacions a l'article 26:

Art. 26. Modificació apartat 1.

1. L'Administració de la Generalitat, amb la col·laboració, si escau, d'altres institucions

6

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 6 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

públiques o privades sense ànim de lucre que tenen la recerca històrica i arqueològica entre llurs finalitats estatutàries, elabora, manté, actualitza i gestiona el Mapa de Fosses de la Guerra Civil i el Franquisme, que ha d'incloure els mapes en què han de figurar les àrees dins el territori de Catalunya en les quals es localitzen o, d'acord amb les dades disponibles, es presumeix que es poden localitzar les restes de les persones a què fa referència l'article 24.

Resposta: s'accepta l'al·legació. L'actual article 25.1 queda redactat de la manera següent:

1. L'Administració de la Generalitat, amb la col·laboració, si s'escau, de les entitats memorialistes i d'altres institucions públiques o privades sense ànim de lucre que tenen la recerca històrica i arqueològica entre llurs finalitats estatutàries, elabora, actualitza i gestiona mapes en què figurin les àrees dins el territori de Catalunya on es localitzen o, d'acord amb les dades disponibles, es presumeix que es poden localitzar les restes de les persones a què fa referència l'article 23.

Art. 26 Modificació (addició) apartat 3.

3. Les persones propietàries, titulars d'altres drets reals o simples posseïdores de les àrees incloses en els mapes a què fa referència l'apartat 1 han de preservar-les apropiadament, de conformitat amb el que estableixen les diferents figures del planejament urbanístic i de l'ordenació del sòl, així com de conformitat amb la normativa de protecció del patrimoni cultural, fins que es produeixi l'exhumació total de les fosses localitzades.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que la normativa sobre protecció del patrimoni cultural no conté disposicions específiques adreçades a protegir les fosses de manera integral.

Art. 26. Modificació apartat 5.

L'Administració de la Generalitat ha d'establir mecanismes i acords de col·laboració i cooperació a nivell internacional, amb l'administració general de l'Estat, amb d'altres comunitats autònomes i amb les entitats locals, per tal d'elaborar els Mapes de Fosses a Catalunya, cooperant amb la realització dels documents cartogràfics i geogràfics d'abast supraautonòmic o supramunicipal que es considerin pertinents.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que el contingut proposat no difereix del que consta en l'Avantprojecte de llei i, en canvi, la terminologia emprada no és la que, de conformitat amb els principis de tècnica normativa, cal emprar per redactar una norma amb rang de llei en l'àmbit de Catalunya.

11. Al·legacions a l'article 27:

Art. 27. Nova redacció apartat 3.

Les actuacions per a localitzar i, si escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes, i per a senyalitzar i dignificar espais, requereixen, en tots els casos, els

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

estudis històrics, arqueològics i antropològics pertinents, que poden incloure prospeccions, excavacions, estudis analítics i recollida de testimonis, per a determinar les circumstàncies, personals o socials, de la desaparició.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que l'actual article 26 té per objecte regular les actuacions per a localitzar i, si escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes, i no les actuacions de dignificació de fosses, a les quals es destina un altre article, el 32.

Art. 27. Addició a l'apartat 6.

El procediment per a l'ocupació temporal dels terrenys haurà d'ajustar-se a la legislació d'expropiació forçosa i, si escau, al que estableix la legislació sectorial aplicable. Mitjançant un acord del Govern, es declararà, prèvia informació pública i motivadament, la necessitat d'ocupació temporal dels terrenys, públics o privats, per a realitzar les activitats que la motiven.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que el redactat proposat resulta reiteratiu del text que ja consta a l'apartat 7, el qual ja fa referència a l'aplicació de la normativa en matèria d'expropiació forçosa per poder ocupar els terrenys. Tampoc no és necessari establir els tràmits que cal seguir, si en el precepte ja s'ha indicat que se seguiran els tràmits fixats a la normativa sobre expropiació forçosa.

Art. 27. Nou apartat 9.

Art. 27.9 passa a anomenar-se 27.9.1.

Art. 27.9.2 Les actuacions per a recuperar i identificar les restes de persones desaparegudes, han d'assegurar el dret a la justícia de les víctimes i familiars. A tal fi, les actuacions han de complir amb els protocols d'aixecament, custòdia de les restes i extracció de mostres i han de comptar amb especialistes forenses durant tot el procés d'exhumació de les restes i la consideració de les fosses com a proves d'execucions extrajudicials, sumàries o arbitràries vinculades a possibles desaparicions forçades, crims de guerra i crims contra la humanitat als efectes de la seva investigació judicial, conformement amb la legislació vigent. En tot cas, l'actuació administrativa serà subsidiària o accessòria respecte de l'actuació de l'autoritat jurisdiccional.

Art. 27.9.3 Els espais amb restes de persones desaparegudes que hagin de ser objecte d'excavació o prospecció, així com les restes mobles que continguin, tenen la consideració de patrimoni cultural català, i concretament de patrimoni arqueològic català, d'acord amb el que estableix la Llei 9/1993, del 30 de setembre, del patrimoni cultural català. D'acord amb aquesta llei, per a l'estudi d'aquests bens caldrà utilitzar la metodologia arqueològica. Les intervencions hauran de ser dirigides almenys per un arqueòleg, d'acord amb el que estableix el decret 78/2002, de 5 de març, del reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, i per un antropòleg físic i/o forense

Art. 27.9.4 En tot allò no regulat per aquesta llei i per les disposicions que la desenvolupen, serà d'aplicació supletòria la Llei 9/1993, del 30 de setembre, del patrimoni cultural català i el decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de

8

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 8 de 24

1200

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Art. 27.9.5 Les persones físiques reconegudes fefaentment com a familiars de les persones desaparegudes que presumptament puguin trobar-se en una determinada fossa, tenen dret a ser informades i a estar presents en els treballs d'excavació de l'esmentada fossa. Per evitar la revictimització dels familiars durant el procés de localització, exhumació de les restes de les persones desaparegudes i dignificació de la fossa, s'habilitarà un protocol d'acompanyament psicosocial. Aquest protocol, liderat per psicòlegs especialitzats en trauma i memòria històrica, ha de permetre acompanyar als familiars durant tot el procés, segons les necessitats que puguin anar sorgint, que pot incloure moment previs i posteriors del procés de localització, exhumació i dignificació.

Resposta: pel que fa a la intervenció judicial en el procediment, l'Avantprojecte de llei disposa de diverses previsions relatives a la comunicació a l'autoritat judicial dels indicis de Comissió d'il·lícits penals. En aquest sentit, trobem l'article 10, l'article 26.10, l'article 28.1 i l'article 28.4. La regulació d'aspectes específics queda fora de l'àmbit de la regulació que es proposa.

Així mateix, pel que fa a l'acompanyament psicosocial, l'article 26 ja estableix que "Durant els procediments de recuperació, identificació i destinació final de les restes de persones desaparegudes, cal respectar en tot moment el dret a la intimitat, la dignitat, les conviccions religioses, filosòfiques o culturals i el dolor dels familiars, a qui s'ha de procurar l'acompanyament".

Pel que fa a la consideració de les fosses com a patrimoni arqueològic, cal dir que les restes arqueològiques són béns de domini públic (de conformitat amb l'article 44 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol), motiu pel qual, si les restes recuperades de les fosses tinguessin aquesta consideració, no podrien ser lliurades als familiars, amb a qual cosa es frustraria l'objectiu de la norma.

12. Al·legacions a l'article 28:

Art. 28.1 Nova redacció (en substitució de l'apartat 1 de l'avantprojecte).

1. El procediment per cercar, localitzar, recuperar i identificar les persones desaparegudes s'inicia d'ofici o a sol·licitud de les persones següents:

- L'Administració de la Generalitat
- Els ajuntaments que cerquin el destí de desapareguts oriünds del seu municipi o que presumiblement tinguin en el seu terme municipal un possible lloc d'enterrament.
- Els familiars de les víctimes, i en concret, les persones que n'han estat cònjuges; les que hi han estat vinculades per una relació de convivència anàloga a la conjugal; els descendents directes; i els parents consanguinis fins al quart grau, o per adopció.
- Les associacions memorialistes sense afany de lucre a què fa referència l'article 38, que, entre llurs finalitats, incloguin la recuperació de la Memòria Històrica i la defensa dels drets civils, i especialment, la recerca i localització de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, a Catalunya.
- Les universitats i altres centres de recerca que tinguin com a objectiu programes de

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

recerca i localització de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista

En el cas d'oposició d'un o més familiars a l'exhumació d'una fossa, prevaldran els drets de la resta de familiars i en tot cas, l'interès públic que aquesta llei garanteix, d'acord amb el principi de reparació i recuperació de totes les víctimes que estan inhumades irregularment sense identificar i dignificar.

Art. 28. 3. Modificació.

3. El termini per resoldre i notificar la resolució corresponent és de quatre mesos. Transcorregut aquest termini, es produeix la caducitat del procediment, si l'inici ha estat d'ofici, o la desestimació per silenci de la sol·licitud.

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'actual article 27.1 queda redactat de la manera següent:

1. El procediment per cercar i, si s'escau, localitzar, recuperar i identificar les persones desaparegudes s'inicia d'ofici o a sol·licitud de les persones següents:

- a) Les persones que en són o n'han estat cònjuges, les que hi estan o han estat vinculades per una relació de convivència anàloga a la conjugal, les ascendents, les descendents i les colaterals fins al quart grau, consanguínies o per adopció.
- b) Els ens locals.
- c) Les entitats memorialistes a què fa referència l'article 38.
- d) Persones que formin part de la comunitat acadèmica i científica.

No s'accepta l'observació relativa al termini, ja que aquest és insuficient per dur a terme les actuacions que cal efectuar.

13. Al·legacions a l'article 29:

Art. 29.1 Nou redactat.

1. L'Administració de la Generalitat ha de comunicar a l'autoritat judicial competent les troballes de restes de persones desaparegudes així com les actuacions de recuperació i identificació que s'emprenguin. En relació a aquestes darreres, l'Administració de la Generalitat instarà a l'autoritat judicial corresponent la seva intervenció, així com la dels cossos policials competents, perquè s'obrin les diligències judicials que corresponguin durant les actuacions.

Art. 29.1 bis. Nou apartat.

Els informes pertinents derivats de les actuacions, elaborats pels arqueòlegs i/o antropòlegs responsables, d'acord amb el protocol establert, podran, a efectes judicials, revestir valor de prova pericial.

Art. 29.3. Modificació-addició.

10

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 10 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Les restes han de romandre en el seu emplaçament original, excepte quan es tracti de restes que es trobin a la superfície terrestre i siguin fàcilment transportables per part de la persona que les ha trobat, la qual les ha de lliurar a l'Administració de la Generalitat o a l'Ajuntament corresponent en el termini de quaranta-vuit hores, amb tota la informació possible sobre la seva exacta localització. Mai no es poden extreure restes, tant si es tracta de restes humanes com d'objectes o altres béns mobles que hi puguin estar associats, quan calgui fer qualsevol remoció de terra, per mínima que sigui, ni quan calgui deslligar-los de cap altre objecte o resta.

Resposta: pel que fa a la intervenció judicial en el procediment, l'Avantprojecte de llei disposa de diverses previsions relatives a la comunicació a l'autoritat judicial dels indicis de Comissió d'il·lícits penals. En aquest sentit, trobem l'article 10, l'article 26.10, l'article 28.1 i l'article 28.4. La regulació d'aspectes processals queda fora de l'àmbit competencial de la regulació que es proposa.

S'accepta l'al·legació efectuada respecte l'article 28.3, que queda redactat de la manera següent:

"Les restes han de romandre en el seu emplaçament original, excepte quan es tracti de restes que es trobin a la superfície terrestre i siguin fàcilment transportables per part de la persona que les ha trobat, la qual les ha de lliurar a l'Administració de la Generalitat o a l'Ajuntament corresponent en el termini de quaranta-vuit hores, a qui ha de comunicar l'indret on s'ha efectuat la troballa. Mai no es poden extreure restes, tant si es tracta de restes humanes com d'objectes o altres béns mobles que hi puguin estar associats, quan calgui fer qualsevol remoció de terra, per mínima que sigui, ni quan calgui deslligar-los de cap altre objecte o resta".

14. Al·legacions a l'article 30.

Art. 30. Addició al final de l'apartat 1.

Art. 30.1.1 L'esmentat programa podrà ser gestionat en conveni amb una o diverses institucions científiques de rang universitari de Catalunya.

Art. 30. Nous apartats.

Art. 30.1.2 El Banc d'identificació genètica ha d'incloure les mostres genètiques i bioantropològiques dels familiars dels desapareguts inclosos al Cens de persones desaparegudes previst a l'art. 25, d'acord amb els procediments que s'estableixin per reglament. L'Administració de la Generalitat ha d'establir els mecanismes pertinents per sol·licitar i obtenir sistemàticament mostres genètiques de cada familiar inclòs al Cens.

Art. 30.1.3 Per tal de poder creuar les dades genètiques, el Banc d'identificació genètica ha d'incloure igualment, d'acord amb els procediments que s'estableixin per reglament, mostres d'ADN obtingudes de forma sistemàtica per part de l'Administració de la Generalitat de totes les restes humanes que s'hagin obtingut en les intervencions d'exhumació de fosses o bé s'hagin recuperat fortuïtament en cementiris,

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

escenaris de combat i altres indrets.

Art. 30.1.4 L'Administració de la Generalitat establirà els acords necessaris per coordinar i compartir les dades el Banc d'identificació genètica amb les de bancs similars creades per l'Administració de l'Estat i per altres comunitats autònomes.

Art. 30.1.5 Per tal de poder creuar les dades genètiques, el Banc d'identificació genètica ha d'incloure igualment, d'acord amb els procediments que s'estableixin per reglament, mostres d'ADN obtingudes de forma sistemàtica per part de l'Administració de la Generalitat de totes les restes humanes que s'hagin obtingut en les intervencions d'exhumació de fosses o bé s'hagin recuperat fortuïtament en cementiris, escenaris de combat i altres indrets.

Art. 30.1.6 L'Administració de la Generalitat establirà els acords necessaris per coordinar i compartir les dades el Banc d'identificació genètica amb les de bancs similars creades per l'Administració de l'Estat i per altres comunitats autònomes.

Art. 30. Nou redactat de l'apart 4 (en substitució de l'apartat 4 de l'avantprojecte).

Les restes òssies identificades hauran de ser traslladades, recuperades i lliurades als familiars, que podran decidir el seu destí, d'acord amb les condicions i els procediments pertinents que es determinin per via reglamentària. Les restes òssies que hagin estat traslladades i no hagin estat identificades i reclamades han d'ésser inhumades en el cementiri corresponent al terme municipal en què es van trobar. De forma prèvia, l'Administració de la Generalitat prendrà mostres biològiques de totes les restes per tal de possibilitar la identificació mitjançant el Banc d'Identificació Genètica contemplat en aquest article.

Art. 30. Nou redactat de l'apart 5 en substitució de l'apartat 5 de l'avantprojecte).

Les persones físiques reconegudes fefaentment com a familiars de les persones desaparegudes identificades tenen dret a recuperar els objectes mobles de caràcter personal que s'hi puguin associar de forma efectiva. Per via reglamentària es regularà el tractament i la devolució, si escau, dels objectes mobles esmentats. Els objectes personals de persones no identificades i que no hagin estat reclamades, així com la resta de materials de caràcter moble recuperats, passaran a formar part del patrimoni Cultural Català en els termes i terminis que s'estableixin reglamentàriament.

Resposta: no s'accepta l'al·legació relativa a establir una possible forma de gestió en concret, ja que això exclouria altres possibilitats que hores d'ara són possibles en base a la normativa sobre procediment administratiu.

Pel que fa a la resta de propostes, cal dir que els aspectes organitzatius no han de ser objecte de regulació per una norma amb rang de llei, els quals pot ser necessari modificar al llarg del temps, d'acord amb el avenços de la ciència.

D'altra banda, els redactats proposats resulten reiteratius.

12

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 12 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Pel que fa a la proposta de redactat de l'article 30.5, aquesta produeix una llacuna jurídica, ja que comporta eliminar la regulació actual sobre la destinació que han de rebre els béns que, pels seus valors, han de ser considerats patrimoni arqueològic.

15. Al·legacions a l'article 31:

Art. 31. Apartat 3. Esmenes.

Punt b) nova redacció

b) Cinc professionals i acadèmics de prestigi reconegut en els camps, respectivament, de l'arqueologia, l'antropologia física, la medicina forense, la història contemporània i el dret, a proposta dels departaments amb competències, respectivament, en matèria de cultura, universitats, salut, memòria democràtica i justícia.

Punt c) nova redacció

c) Dues persones en representació de les entitats memorialistes sense ànim de lucre que compleixin llurs funcions majoritàriament a Catalunya

Punt d) nova redacció

d) El Director/a de l'Institut de Medicina Legal, com a representant del Departament de Salut

Punt e) nova redacció

e) El/la Cap de Servei d'Arqueologia i Paleontologia del Departament de Cultura, o persona en qui delegui

Punt f bis) Nou apartat

f bis) El Director/a del Memorial Democràtic

Punt f tris) Nou apartat

F tris). El Director/a del Banc d'Identificació Genètica

Resposta: s'accepta parcialment l'al·legació. L'actual article 31.3 queda redactat de la manera següent:

"3. El Comitè és integrat per les persones membres següents:

a) Una persona en representació del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, que n'exerceix la presidència i disposa de vot diriment en cas d'empat.

b) Cinc persones professionals o acadèmiques de prestigi reconegut en l'àmbit, respectivament, de l'arqueologia, l'antropologia física, la medicina forense, la història contemporània i el dret, a proposta del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.

c) Una persona en representació de les entitats memorialistes de Catalunya, a proposta del Consell de Participació del Memorial Democràtic.

d) Una persona en representació del Consell de Govern Locals, a proposta d'aquest.

13

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 13 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Art. 31. Nou redactat de l'apartat 4.

4. La presidència i els membres del Comitè Tècnic Assessor establerts a l'apartat anterior són nomenats pel conseller/a del departament competent en matèria de memòria democràtica, per un període de quatre anys, renovables, a proposta dels departaments i entitats corresponents.

Art. 31. Nou redactat de l'apartat 6.

6. El Comitè Tècnic té les funcions següents:

- a) Emetre informes preceptius sobre les actuacions a què fa referència els articles 15 a 21 d'aquesta llei.
- b) Aprovar, si escau, les sol·licituds dels projectes d'intervenció a què fa referència l'article 18, a excepció de les intervencions preventives i/o d'urgència que ordeni d'ofici l'Administració de la Generalitat.
- c) Elaborar un Pla d'actuació plurianual que contempli les accions necessàries per desplegar els articles 15 a 21 d'aquesta llei.
- d) Emetre un informe anual d'avaluació de les actuacions dutes a terme, que ha d'enviar al Govern i al Parlament.
- e) Emetre els informes que li sol·liciti el conseller o consellera del departament que té atribuïdes les competències establertes per aquesta llei.
- f) Formular les observacions i les propostes que consideri pertinents.

Art. 31. Nou redactat de l'apartat 7.

Els membres del Comitè Tècnic que no siguin representats d'òrgans de la pròpia Administració de la Generalitat han de percebre les dietes d'assistència que determini el Govern, si escau.

Resposta: no s'accepta l'observació respecte l'article 31.4, ja que el resultat a obtenir no difereix del que s'obté amb la redacció actual, i generaria una burocràcia que resulta supèrflua.

No s'accepta l'observació respecte l'article 31.6, ja que el compliment d'aquests tràmits genera una burocràcia que es considera prescindible.

L'apartat 9 de l'article ja regula la percepció de dietes, d'acord amb el règim establert amb caràcter general per la normativa aplicable als òrgans col·legiats.

16. Al·legacions a l'article 40:

Art. 40.3. Afegir dos nous punts com a drets de les entitats memorialistes.

- c bis) Percebre ajuts públics i altres mesures de foment.
- c tris) Integrar-se en òrgans administratius de participació

Resposta: el contingut de la proposta ja figura actualment en l'Avantprojecte de llei. Pel que fa al dret a "percebre ajuts públics i altres mesures de col·laboració", la lletra b) de l'article 39

14

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 14 de 24

1206

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

preveu "mesures de suport i ajut destinades a entitats memorialistes per al desenvolupament d'activitats relacionades amb la memòria democràtica, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries". En relació amb el dret a "integrar-se en òrgans administratius de participació", la lletra b) de l'article 40.3 estableix el dret de les entitats memorialistes a "disposar de representació en òrgans administratius de participació".

17. Al·legacions al títol VII. Paisatges de Memòria Democràtica a Catalunya.

Cal revisar els art. 44 apartats 1 i 2 i 45 apartats 4 i 5 per millorar l'encaix entre la llei de Memòria Democràtica i la Llei 9/1993 de patrimoni cultural català, en termes de protecció i inventaris de béns. També es podria esperar per incorporar a la nova llei de patrimoni cultural una classificació específica d'espais Memòria Democràtica d'acord amb la nova llei de Memòria Democràtica.

Resposta: el contingut d'aquest títol és congruent amb la regulació establerta per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge. La normativa en matèria de patrimoni cultural és aplicable en allò que escaigui.

18. Al·legacions a l'article 44:**Art. 44 apartat 2. Supressió.**

Supressió de "si n'escau l'aplicació" a la primera línia de l'apartat.

Art. 44 apartat 3. Supressió de tot l'apartat.

Possiblement, no es pugui obligar a propietaris a comunicar prèviament actuacions en béns MD si aquests no estan protegits.

Art. 44 apartat 5. Supressió de tot l'apartat.

Si s'exclouen els béns de l'AGE (podria afectar a determinades estructures militars de la guerra civil) això impediria declarar espai de Memòria Democràtica la caserna de Via Laietana o els búnquers de la Línia P o de la costa per exemple.

Resposta: no s'accepta l'al·legació, ja que la normativa en matèria de memòria democràtica i la normativa en matèria de patrimoni cultural protegeixen valors diferents, de manera que no sempre concorreran tots dos en un mateix espai. Aquest seria el cas de les obres públiques realitzades en condicions de treball forçat. La supressió de la referència esmentada comportaria, per tant, que la regulació resultant fos incongruent. Cal tenir en compte quines serien les conseqüències jurídiques que totes les obres públiques de Catalunya realitzades per presos republicans es protegissin d'acord amb la normativa sobre patrimoni cultural català (carreteres, vies fèrries, ponts, etc.).

Pel que fa a la supressió de l'apartat 3, l'objecte de dit apartat és, precisament, protegir els béns que no queden protegits en base a altres normes. L'apartat 3 queda redactat de la manera següent:

15

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 15 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"3. En cas d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya que hagin estat declarats, catalogats o inclosos en l'Inventari del Patrimoni Cultural Català per raó de valors diferents als que fa referència l'article 41.1 i d'Espais als quals no sigui aplicable la normativa sobre patrimoni cultural català, les persones que en siguin promotores han de comunicar al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, amb caràcter previ a la sol·licitud de la resta d'autoritzacions o llicències, la intenció de dur a terme qualsevol intervenció, actuació o canvi d'ús que afecti l'Espai de què es tracti. La comunicació s'ha d'acompanyar del projecte corresponent. Als efectes de salvaguardar els valors dels Espais de Memòria Democràtica de Catalunya, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica pot assessorar sobre les actuacions que cal efectuar."

Pel que fa a la supressió de l'apartat 5, no s'accepta l'observació, per qüestions de competència. Cal tenir en compte l'establert a la STC 17/1991, de 31 de gener, en relació amb l'exercici de competències sobre béns adscrits a serveis de l'Estat. En el mateix sentit que l'apartat 5, trobem l'article 20.4 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana.

19. Al·legacions a l'article 46:**Art. 46.5 Addició de dos apartats.**

"L'Administració de la Generalitat ha d'establir una línia anual d'ajuts econòmics als ens titulars dels espais de la Xarxa d'Espais de MD de Catalunya per a que es puguin desenvolupar les finalitats i els projectes de la Xarxa, i d'acord amb els convenis o acords de col·laboració subscrits entre les parts".

"Formen part de la Xarxa d'Espais de MD de Catalunya els consorcis participats per la Generalitat de Catalunya Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre (COMEBE) i Consorci del Museu Memorial de l'Exili (MUME), regulats d'acord amb els art. 71 bis i tris d'aquesta llei.

Resposta: no s'accepta l'observació. D'una banda, els aspectes pressupostaris depenen de l'establert en la llei de pressupostos corresponent, per la qual cosa aquest Avantprojecte no pot assegurar que dita llei estableixi crèdit adequat i suficient per complir amb l'obligació proposada. D'altra banda, pel que fa als consorcis, aquests es regulen pels seus estatuts respectius, aprovats per Acord de Govern, motiu pel qual la regulació de determinats aspectes d'aquests en una norma amb rang de llei no resulta adequada en termes de tècnica normativa i podria vulnerar l'autonomia local.

20. Al·legacions a l'article 49:**Art. 49. Addició d'un nou apart 7 bis.**

7 bis. En el procediment de retirada de simbologia obert en relació als apartats 4 i 7 d'aquest article, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria

16

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 16 de 24

1208

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

de Memòria democràtica ha de demanar un informe preceptiu a l'ajuntament del municipi corresponent.

Resposta: arran d'altres al·legacions formulades, s'ha modificat la redacció de l'article 49, la qual cosa afecta l'al·legació formulada. L'article 49 queda redactat de la manera següent:

"Article 49. Retirada de simbologia franquista

1. Les administracions públiques de Catalunya, en l'exercici de les seves competències, han d'adoptar les mesures necessàries per retirar la simbologia franquista.
2. Quan la simbologia estigui col·locada en immobles de titularitat pública, les persones jurídiques titulars estan obligades a retirar-la. També tenen aquesta obligació els municipis en relació amb les seves vies i espais públics.
3. Quan la simbologia estigui col·locada en immobles de titularitat privada amb projecció a un espai públic, les persones propietàries, titulars d'altres drets reals o simples posseïdors estan obligades a evitar que es produeixi la projecció esmentada.
4. Si la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 no adopta les mesures que s'hi estableixen dins el termini fixat a la disposició addicional vuitena, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'incoar d'ofici el procediment per retirar-la.
5. Quan la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 vulgui fer una retirada parcial o, si escau d'acord amb l'establert a l'article 50, una resignificació, ha de presentar la sol·licitud corresponent al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica. La sol·licitud s'ha de presentar amb anterioritat a la finalització del tràmit d'audiència a què fa referència l'apartat 6, si s'escau.
6. Durant la tramitació del procediment s'ha de donar tràmit d'audiència a les persones interessades per un termini de quinze dies.
7. La resolució del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha de determinar la retirada total o parcial i, si escau, la resignificació de la simbologia franquista de què es tracti, i el termini per fer-ho.
8. El termini per resoldre i notificar la resolució corresponent és de dotze mesos. Transcorregut aquest termini, es produeix la caducitat del procediment, si l'inici ha estat d'ofici, o la desestimació per silenci de la sol·licitud de retirada parcial o de resignificació.
9. Transcorregut el termini establert sense que s'hagi retirat la simbologia, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica pot adoptar les mesures d'execució forçosa següents:
 - a) Imposar multes coercitives, fins a un total de dotze, per un import de 600 a 6.000 euros cadascuna, quan la simbologia estigui en immobles de titularitat privada.
 - b) Efectuar l'execució subsidiària a càrrec de la persona obligada.

17

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 17 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Les multes coercitives són independents i compatibles amb les sancions que es puguin imposar.

10. Els béns i elements retirats dels immobles de titularitat pública poden ser dipositats en dependències que s'han de comunicar al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica."

21. Al·legacions a l'article 50:

Art. 50. Apartat 1. Sobre retirada de simbologia. Modificació.

On diu: 1. En el cas que la simbologia franquista sigui o formi part d'un bé cultural d'interès nacional, d'un bé catalogat o dels restants béns integrants del patrimoni cultural, s'ha de sol·licitar un informe del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de patrimoni cultural. Aquest informe s'ha d'emetre en el termini màxim de tres mesos. Si escau, s'ha de deixar sense efecte la declaració o catalogació del bé.

Ha de dir: 1. En el cas que la simbologia franquista sigui o formi part d'un bé cultural d'interès nacional, d'un bé catalogat o dels restants béns integrants del patrimoni cultural, s'ha de sol·licitar un informe del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de patrimoni cultural, o un informe a l'ajuntament corresponent, si es tracta d'un bé immoble catalogat com a bé cultural d'interès local. Aquest informe s'ha d'emetre en el termini màxim de tres mesos. Si escau, s'ha de deixar sense efecte la declaració o catalogació del bé, amb l'informe favorable de l'ajuntament corresponent, si es tracta d'un bé immoble catalogat com a bé cultural d'interès local.

Justificació: cal adequar aquesta llei a les competències que tenen els ajuntaments quant a béns catalogats, és a dir, BCils, d'acord amb la llei 9/1993.

Resposta: s'accepta l'observació. L'article 50.1 queda redactat de la manera següent:

"1. En el cas que la simbologia franquista sigui o formi part d'un bé cultural d'interès nacional o d'un bé catalogat, s'ha de sol·licitar un informe de l'Administració competent per fer-ne la declaració o catalogació. Aquest informe s'ha d'emetre en el termini màxim de tres mesos. Si escau, l'Administració competent ha de deixar sense efecte la declaració o catalogació del bé".

22. Al·legacions a l'article 51:

Art. 51. Modificacions.

Sobre la comissió de col·laboració mixta ens local /GC en cas de desacord en simbologia franquista (apartats 2, 3, 4). Els terminis que es contemplan són massa breus. Esmenes de modificació.

- Apartat 2. Substituir el termini de 20 dies per un termini de 3 mesos

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- Apartat 3. Substituir el termini de 10 dies per un termini de 2 mesos
- Apartat 4. Substituir el termini d'un mes per un termini de 4 mesos

Resposta: arran d'altres al·legacions formulades, se suprimeix l'article 51.

23. Al·legacions a l'article 52:

Art. 52. Apartat 2. Modificació.

On diu: 2. L'Administració de la Generalitat ha d'actualitzar el Cens de simbologia franquista, incloent-hi els elements....

Ha de dir: El Memorial Democràtic ha d'actualitzar el Cens de simbologia franquista, incloent-hi els elements...

Justificació: Aquest cens ha estat elaborat pel MD, i actualment el manté i gestiona.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que els aspectes organitzatius no han de ser regulats per una norma amb rang de llei.

24. Al·legacions a l'article 58:

Art. 58. Apartat 1 . Addició d'una nova lletra e bis.

E bis) El departament competent en matèria de justícia, per tot allò que fa referència a la reparació, indemnitzacions i reconeixements de les persones que són l'objecte d'aquesta llei

Justificació: oblit degut a que actualment la Direcció General està al Departament de Justícia. Però no té per què ser així, ni la llei ho contempla.

Resposta: arran d'altres al·legacions formulades, se suprimeix l'article 58.

25. Al·legacions a l'article 63:

Art. 63.2. Modificacions.

Composició de la Junta de Govern del Memorial Democràtic

- Modificar el punt e: una representant de l'Institut català de les dones (en lloc de la presidència)
- Modificar el punt g): la presidència del consell de participació del MD (en lloc d'un representant)
- Supressió del punt h). Representació de la Xarxa d'Arxius Comarcals. No cal, si està l'ANC. Es un altre representant més de la GC.
- Addició d'un nou punt i). Dues persones representants de les organitzacions

19

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 19 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

associatives d'ens locals representatives de Catalunya.

Resposta: no s'accepta l'observació. La composició dels diferents òrgans col·legiats es determina en funció de les competències de cadascun d'aquests i, per tant, dels temes que s'hi hagin de tractar. La representació de les entitats locals s'ha previst per al Consell de Participació perquè és en l'àmbit d'actuació d'aquest on és necessari comptar amb el parer dels municipis i comarques a l'hora de formar la voluntat de l'òrgan col·legiat.

Pel que fa a la referència a la Xarxa d'Arxius de Catalunya, aquesta ha estat inclosa per exigència del Departament de Cultura.

26. Al·legacions a l'article 66:

Art. 66. Direcció del Memorial Democràtic. Modificació.

On diu que serà nomenada pel Govern, a proposta del HC corresponent, dir que serà nomenat pel Govern d'acord amb el resultat de la convocatòria d'un concurs públic regit pels principis de mèrit, capacitat, publicitat, igualtat, transparència i lliure concurrència

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. S'estableix la redacció següent per a l'actual article 67.3:

"3. El departament d'adscripció i el Memorial Democràtic han d'establir un contracte programa, de durada pluriennal, que ha d'incloure, com a mínim, la definició anual dels objectius que s'han d'assolir, la previsió de resultats que cal obtenir i els instruments de seguiment i control i d'avaluació a què l'activitat de l'entitat s'ha de sotmetre durant la vigència del contracte".

27. Al·legacions a l'article 68:

Art. 68.2. Composició del Consell de participació del MD. Modificació.

És un redactat confús. Prima les persones de trajectòria reconeguda per sobre dels representants d'entitats memorialistes. Es proposa modificar l'apartat 2.

On diu: "2. Les persones membres del Consell de Participació són nomenades per la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat al qual és adscrit el Memorial Democràtic, a proposta de la Junta de Govern, d'entre persones amb una trajectòria reconeguda en la defensa dels valors cívics i de la memòria democràtica, i representants d'entitats memorialistes, entitats i moviments que es van significar en la lluita antifranquista, sindicats, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, organitzacions associatives d'ens locals i mitjans de comunicació"

Ha de dir: "2. Les persones membres del Consell de Participació són nomenades per la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat al qual és adscrit el Memorial Democràtic, a proposta de la Junta de Govern, d'entre persones representants d'entitats memorialistes, representants de les organitzacions associatives d'ens locals,

20

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 20 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

dels sindicats, de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana i d'altres persones amb una trajectòria reconeguda en la lluita antifrancista i en la defensa dels valors cívics i de la memòria democràtica.

Art. 68.2 bis. Composició del Consell de participació del MD. Addició d'un nou apartat 2 bis.

El Consell de Participació estarà compost per un mínim de 40 membres i un màxim de 60 membres. Els representants dels ens locals seran entre 4 i 6. En el nomenament dels membres, cal vetllar per la representació equilibrada de dones i homes. La seva participació és gratuïta.

Justificació: Cal establir un número màxim i mínim de membres. D'altra banda, l'art. 68.1 diu que està compost per ens locals, entitats memorialistes i altres persones. Però de representants municipals actualment només n'hi ha 2.

Resposta: s'accepta l'observació relativa a l'actual article 66.2, que queda redactat de la manera següent:

"2. Les persones membres del Consell de Participació són nomenades per la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat al qual és adscrit el Memorial Democràtic, a proposta de la Junta de Govern, d'entre entitats memorialistes, entitats i moviments que es van significar en la lluita antifrancista, sindicats, organitzacions associatives d'ens locals i mitjans de comunicació, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, i altres persones amb una trajectòria reconeguda en la defensa dels valors cívics i de la memòria democràtica".

Respecte la composició relativa al Consell de Participació, no s'accepta l'observació, ja que els aspectes organitzatius han de ser establerts per reglament. En aquest cas, atès que es preveu que el nombre de membres vagi disminuint al llarg dels anys, caldrà actualitzar-lo periòdicament.

28. Al·legacions al títol III. Afegir nou capítol II bis. (entre els art. 71 i 72) amb el títol "Altres organismes consorciats de Memòria Democràtica"

Amb aquesta proposta s'incorporaria a la llei la existència dels organismes de Memorial Democràtic participats per la Generalitat. Ens referim al COMEBE i al MUBE.

Nou capítol II bis. Altres organismes consorciats de Memòria Democràtica Article 71 bis.

Article 71.1 bis. Consorci del Museu Memorial de l'Exili (MUME).

1. El Consorci del Museu Memorial de l'Exili és una entitat de dret públic, de caràcter associatiu, naturalesa voluntària, i personalitat jurídica pròpia i diferenciada de la de les entitats que en formen part, i amb plena capacitat d'obrar per al compliment de les seves finalitats, adscrita a l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

21

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 21 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

2. El Consorci del Museu Memorial de l'Exili, és un ens públic constituït per a l'establiment i la gestió en comú, al municipi de La Jonquera, del Museu d'aquesta mateixa denominació, que té per objecte l'exposició, la recerca, la interpretació i divulgació dels fenòmens històrics a l'entorn dels exilis.

Article 71.2 bis. Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre (COMEBE).

1. El Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre és un ens adscrit a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que gaudeix de personalitat jurídica pròpia i Independent de la dels seus membres, i amb plena capacitat d'obrar per al compliment de les seves finalitats.

2. El Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre té per objecte la recuperació de la història i la memòria de la batalla de l'Ebre, així com la posada en valor i la gestió dels vestigis i del patrimoni memorial que hi estan vinculats.

Art. 71.3 bis. Règim i relació amb el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.

1. El Consorci del Museu Memorial de l'Exili i el Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre es regeixen pels seus propis estatuts, pels reglaments interns que regulen la seva organització, pels acords que adoptin vàlidament els seus òrgans de govern, per les disposicions legals de caràcter general que li siguin aplicables i, supletòriament, per la normativa reguladora del règim jurídic de l'Administració de la Generalitat.

2. El Consorci del Museu Memorial de l'Exili i el Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre es relacionen amb la Generalitat de Catalunya mitjançant el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.

3. Les direccions tècniques del Consorci del Museu Memorial de l'Exili i del Consorci Memorial de la batalla de l'Ebre serà nomenats pels respectius òrgans de govern d'acord amb el resultat de sengles convocatòries de concursos públics regits pels principis de mèrit, capacitat, publicitat, igualtat, transparència i lliure concurrència

Resposta: no s'accepta l'observació, atès que la regulació proposada no s'ajusta al procediment de creació de consorcis. La Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya regula als articles 113 i següents el procediment que cal seguir per crear un consorci i respectar l'autonomia local. Els consorcis són entitats de dret públic "de naturalesa voluntària". La norma reguladora dels consorci és els seus estatuts, els quals han d'incloure una "indicació singularitzada de les entitats, públiques o privades, que el constitueixen". Per constituir un consorci, "l'òrgan competent de cada una de les entitats interessades a constituir el consorci aprova l'acord d'inici del procediment". "Els estatuts del consorci són aprovats per totes i cada una de les entitats consorciades, de conformitat amb el procediment i els requisits establerts per la normativa respectiva". La Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic de les administracions públiques (estatal i bàsica) també regula els consorcis. En el cas de l'Administració de la Generalitat, els estatuts s'aproven per Acord del Govern.

22

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 22 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

29. Al·legacions a la Disposició Addicional Setena. Retirada d'honors.

Cal incrementar de 1 a 3 anys el termini.

Justificació: Molts ajuntaments petits o mitjans han de fer una recerca prèvia per conèixer si estan afectats, i precisen de més temps.

Resposta: s'accepta parcialment l'observació, i el termini queda establert en dos anys.

30. Al·legació: Noves Disposicions Derogatòries (Addició).

Cal addicionar les següents:

- Art 94 de la LLEI 11/2011, del 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa. (que regulava la composició del Consell de Participació del Memorial Democràtic)
- Article 188 de la LLEI 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radiotòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni (DOGC Núm. 7340 - 30.3.2017) (que regulava la composició de la Junta de Govern del Memorial Democràtic)

Resposta: s'accepta l'al·legació. La disposició derogatòria queda redactada de la manera següent:

"Disposició derogatòria

1. Resten derogades les lleis i les normes següents:

a) Llei 16/2001, de 29 de novembre, d'ampliació dels terminis de resolució del procediment i de presentació de sol·licituds concedits pel Decret 288/2000, de 31 d'agost, pel qual s'estableixen els requisits per regular les indemnitzacions de les persones incloses en els supòsits previstos per la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia, i excloses dels beneficis de la disposició addicional divuitena dels pressupostos generals de l'Estat per als períodes 1990 i 1992.

b) Disposició transitòria tercera de la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives.

c) Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic.

d) Llei 10/2009, de 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes.

e) Articles 93 i 94 de la Llei 11/2011, del 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa.

23

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 23 de 24

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

f) Article 77 de la Llei 5/2012, del 20 de març, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

g) Article 188 de la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radiotòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni.

h) Disposicions finals de la Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme.

i) Article 11 del Decret 111/2010, de 31 d'agost, pel qual es desenvolupa reglamentàriament la Llei 10/2009, de 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes.

2. Resten derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquesta llei o que la contradiguin.".

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

24

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
04/01/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 10:35:38

Pàgina 24 de 24

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya #ID: -20916
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica
Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria
Data de registre: 04/01/2023 10:42:15 **Núm. de registre:** 9056/803/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 10:42:15

Detall

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:08

Pàgina 1 de 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya per Unió General de Treballadors (UGT).

Fets

El 16 de maig de 2022, Unió General de Treballadors (UGT) va presentar al·legacions a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Resposta a les al·legacions formulades

1. Al·legació: Art. 66. Direcció del MD. La direcció del Memorial Democràtic es nomenarà a través d'un concurs públic.

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'actual article 67.3 queda redactat de la manera següent:

"3. El departament d'adscripció i el Memorial Democràtic han d'establir un contracte programa, de durada pluriennal, que ha d'incloure, com a mínim, la definició anual dels objectius que s'han d'assolir, la previsió de resultats que cal obtenir i els instruments de seguiment i control i d'avaluació a què l'activitat de l'entitat s'ha de sotmetre durant la vigència del contracte".

2. Al·legació: Art. 15.4 i). Modificació.

On diu:

i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals, les lògies maçòniques, les associacions vinculades a moviments feministes, els ateneus i les agrupacions culturals i religioses represaliades per la dictadura franquista,

ha de dir:

i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals i altres moviments sociopolítics.

Resposta: s'accepta l'observació. La lletra i) de l'article 14.4 queda redactada en els termes exposats.

3. Al·legació: Art. 40.3. Afegir dos nous punts com a drets de les entitats memorialistes

c bis) Percebre ajuts públics i altres mesures de col·laboració
c tris) Integrar-se en òrgans administratius de participació

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que el contingut de la proposta ja figura actualment en l'Avantprojecte de llei. Pel que fa al dret a "percebre ajuts públics i altres mesures de col·laboració", la lletra b) de l'article 39 preveu "mesures de suport i ajut destinades a entitats memorialistes per al desenvolupament d'activitats relacionades amb la memòria democràtica, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries". En relació amb el dret a

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
27/12/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
04/01/2023 07:53:46

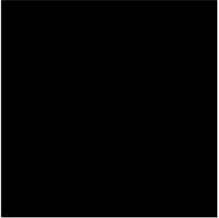
Pàgina 1 de 2

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"integrar-se en òrgans administratius de participació", la lletra b) de l'article 40.3 estableix el dret de les entitats memorialistes a "disposar de representació en òrgans administratius de participació".

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

2

	Doc. original signat per: Alfons Aragoneses Aguado 27/12/2022	Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 04/01/2026	Data creació còpia: 04/01/2023 07:53:46
		Original electrònic / Còpia electrònica autèntica	Pàgina 2 de 2
		CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ 	

Evidència del dipòsit de notificació

Dades d'identificació de la notificació electrònica

Organisme: Generalitat de Catalunya **#ID:** 25222057
Departament: DEP. DE JUSTICIA
Títol de la notificació: Resposta a les al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica
Referència de la notificació: Resposta al·legacions Avantprojecte llei memòria
Data de registre: 04/01/2023 10:07:53 **Núm. de registre:** 9067/3125/2023

Notificació posada a disposició el dia 04/01/2023 a les 10:07:55

Detall

Senyors, senyores,

Us trameto, adjunta, la nota de resposta a les al·legacions que vau formular durant el tràmit d'audiència a les entitats interessades corresponent a l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

Trobareu la darrera versió de l'Avantprojecte esmentat, així com les memòries que l'acompanyen, a l'enllaç següent, sota l'epígraf Fase de sol·licitud de dictàmens:
<https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/Organitzacio-i-normativa/normativa/normativa-en-tramit/jus/en-tramit/normativa-en-tramit-md>.

Atentament,

Alfons Aragoneses
Director general de Memòria Democràtica

Doc. original signat per:
Serveis Administració
Electrònica Generalitat de
Catalunya 09/03/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 15:05:11

Pàgina 1 de 1